

Nyugatplusz

I. évfolyam 1. szám

ALAPÍTÓK: RAFFAI FERENC, SZABÓ ZOLTÁN ATTILA (FŐSZERKESZTŐ)
FŐVÉDNÖK: KONYÁRI JÁNOS • MŰVÉSZETI VEZETŐ: KOVÁCS GÁBOR

újnyugat

IRODALMI KÖR

BABICS IMRE: Lugasmadár • CSERHALMI IMRE: Milyenek a pesti nők? • DEBRECZENY GYÖRGY: a mindenható pillanat
CZEIZEL ENDRE: Weöres Sándor kettős élete • BÍRÓ JÓZSEF: Aranylövés • HORVÁTH GÁBOR MIKLÓS: Eltűntek nyomában
SCHWALM ZOLTÁN: Partfal • BOLDOGH DEZSŐ: Budapest, Kelet-Európa • PETŐCZ ANDRÁS: A Sötétség Földjén
DRASKÓCZI ÁGNES: Kút • HEGYI BOTOS ATTILA: Ház a magasban • VÖRÖS ISTVÁN: XXXIX. Zsoltár • CSIKÓS ATTILA: Transz
FALUSSY LILLA: A maga köreibben

„Zim-zim, megy a gép, megy a gép,
Fut a sínen a kerék,
Forog a kerék”

Weöres Sándor

91 55 0480 022-7
H-MÁVTR

BORSAVÁZSOL

Arany-Érdő, 12.11.
Lásd: Pénz 2013.11.11.

← 18.90 m →
→ 10.44 m ←

IDÉZŐ-JEL

„A Föld megállt, az emberek sóbálvánnyá meredtek,
csak az Idő veszett meg és rohan-rohan,
őrült harangok kongnak, vak órák ketyegnek,
a percnak véres galamb-szárnya van”

(Jékely Zoltán, 1944)

ZALÁN TIBOR

Tükör

Az ösvény végén
valaki vár A két vég
közül melyiken

A két vég közül
melyiken vár valaki
az ösvény végén

HU ISSN 2064 2458

9 772064 245802

Ára: 850 Ft

13001

20 éves az nka

ÚJNYUGATOS SAJTÓTÜKÖR • 2010–2013

HADIK KÁVÉHÁZ, 2010. A Nyugat Ma lapbemutató sajtótájékoztatóján Konyári János és Kálloy Molnár Péter művészetről és borról diskurál.

Herzku Ági és Pál István Szalonna (a képen jobbra) elvarázsolta a közönséget A NYUGAT ITTHON MÁRCIUS 27-I ESTJÉN A HAGYOMÁNYOK HÁZÁBAN.

ÚJNYUGATOS TORTAKÓSTOLÁS A SZAMOS GOURMET HÁZBAN, A NYUGAT ITTHON IRODALMI FESZTIVÁLON (2013. JÚNIUS 21.) Villával a kézben: Katona András, Szabó Zoltán Attila, Kálloy Molnár Péter és Zalán Tibor.

CSERNA ANTAL ÉS BENKŐ LÁSZLÓ ZENÉS, ÚJNYUGATOS FELOLVASÓSZÍNHÁZA A TABÁN MOZIBAN. (NYUGAT ITTHON – 2013. JÚLIUS 25.)

PAPP SÁNDOR ZSIGMOND –
Népszabadság, 2011. január 4.

„Szabó abban bízik, hogy sok olyan pályakezdő író lehet, akire a mostani, megcsontosodott szerkesztőségekben nem jutott elég idő, kedv, energia.”

PÁLÓCZI ANTAL – Irodalmi Jelen,
2012. március 25.

„Más lett a lap, de ezt is ugyanolyan jó kézben tartani.”

AMDALA.HU – 2013. június 19.

„A Nyugat Itthon-kampány mágnesként vonzotta már eddig is azokat az alkotókat és kivételes alkotóközösségeket, amelyek nem a celeb világból érkeznek, s akik valóban hitelesek és egyedül alkotnak a maguk területén.”

TÓTH ADRIENN – Vínoport,
2013. július 30.

„A Nyugat Ma 2010 októberében született, s ezzel egy időben bontott asztalt az Újnyugat Irodalmi Kör a Hadik Kávéházban. A kezdeményezés egy üzletember és egy író, publicista névéhez köthető: Konyári János borász és Szabó Zoltán Attila (aki azóta is főszerkesztője a mai Nyugatnak) alapította a lapot, amelyről 2010 decemberében ezt írta az egyik kritikus: „a lap pusztá létrejötté felér egy szelíd forradalommal manapság, amikor a felszínesség, a bulvárújságírás a divat”. Im már egy országos turisztikai kampány is jelzi, hogy az újnyugatósok nem kő-sza álmokat kergettek.”

EZERJÓ 4	VADNYUGAT 20
Változó idők, Újnyugat, QR-jelenkor (Bolemant László)	Budapest, Kelet-Európa (Boldogh Dezső)
Lugasmadár (Babics Imre)	a létezés sodor (Debreczeny György)
Milyenek a pesti nők? (Cserhalmi Imre)	A Sötétség Földjén (Petőcz András)
Hullámtörés (Téppő Donát)	Üres a polc (Nyitrai Kata)
	Kedd óta (Ferencz Mónika)
	Kóbor birka dala (Deér György)
KILÁTÓ 10	Amíg lehet / Visszarajzolt árnyék (Bíró József)
a mindenható pillanat (Debreczeny György)	Eposztöredék (Novák Valentin)
	Ház a magasban (Hegyi Botos Attila)
NYUGAT PLUSZ ESSZÉ 11	Kút (Draskóczy Ágnes)
A 100 éve született Weöres Sándor kettős élete (Czeizel Endre)	apa (Horváth Gábor Miklós)
	Geneológia (Téppő Donát)
	X (Bak Rita)
	Hulladék (Viola Szandra)
	Az állat (Sediánszky Nóra)
	MANÉZS 26
	Nem analóg többé (Draskóczy Ágnes)
	Méltóság (Keömley Anna)
	XXXIX. Zsoltár (Vörös István)
	Üzenet – Tamási Áronra emlékezve
	Keleti Narcisszosz töredék (Novák Valentin)
	Tökölés (Váczy András)
	LÁTÓTÉR. 30
	Tranzs (Csikós Attila)
	A maga köreiben (Falussy Lilla)
	Ilyenek voltunk...

ÁRNY-JÁTÉK 17
Aranylövés (Bíró József)
Nyár (Bolemant László)
Eltűntek nyomában (Horváth Gábor Miklós)
Partfal (Schwalm Zoltán)
Váratlan vendég (Kéring Gábor)

Nyugat Plusz 3. Független szépirodalmi folyóirat I. évfolyam 1. szám · 2013. Ősz

Fővédnök: Konyári János
Alapító-főszerkesztő: Szabó Zoltán Attila
Lapigazgató: Raffai Ferenc

Művészeti vezető: Kovács Gábor
Olvasószerkesztő: Spangel Péter
Grafika: Kisteleki Dóra
Fotó, montázs, vizuális ötletek:
Bolemant László

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:
Petőcz András (elnök),
Kálloy Molnár Péter, Zalán Tibor

Szerkesztőségi e-mail:
happycaroffice@gmail.com

*Külön köszönet Juhász Melindának, Miske
Emőnek és Novák Valentinnek*

Felelős kiadó: Major Bt
2083. Solymár, Major utca 29.
Kapcsolat: raffai.f@gmail.com
Az Újnyugatos művészek fogadóórája:
Minden hónap utolsó péntekén 16 órától a
Hadik Kávéház újnyugatos tórszasztalánál,
az emeleten.

**A Nyugat Ma első száma
2010. október 23-án jelent meg.**
© Szabó Zoltán Attila
Az Újnyugat Irodalmi Kör alapítása:
2012. november 12.

Nyomdai munkák:
Underground Kiadó és Terjesztő Kft
1137. Budapest, Carl Lutz rakpart 6.

Terjesztés: Lapker Zrt.
1097. Budapest, Táblás u. 32.

Kiemelt alternatív terjesztési pontok:
Alexandra-könyvesboltok, Hadik Kávéház,
Írók Boltja, Nádor Kávéház.

**Terjesztéssel kapcsolatos egyéb
információ:**
happycaroffice@gmail.com
raffai.f@gmail.com
HU ISSN 2064-2458

Kéziratot nem őrzünk és nem küldünk vissza. A folyóiratban megjelentetett művek csak a szerző, illetve a kiadó írásbeli engedélyével sokszorosíthatók. Ez a nyilatkozat a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény 36. § (2) bekezdésében foglaltak szerint tiltó nyilatkozatnak minősül.

Petőcz András:
Éjjel
Ajtó, ha nyitva,
besüt a Hold: ijesztő,
magányos lámpás.

Kálloy Molnár Péter:
Skócia
házaim körbe a csipke hegyek
irgalom zöldben a barna, ha fél
gael szavak alszanak állva veled
hátamat verdesi ingem a szél
(Folytatás a QR-kódban)

Bíró József:
(- (Valcz) – Vallai Péter emlékére -)
verseimbe me
nekülök többénemné
zek időnk mögé

Zalán Tibor:
Érzet
kék hóban
kék farkasok járnak
messze a göncölt hajszojja a
hold
(Folytatás a QR-kódban)

Schwalm Zoltán:
(csakapara)
seholjelen
seholmúlt
seholéden
seholsemmi
nincstelenség
(Folytatás a QR-kódban)

Lárai Eszter:
A néma költő
Vegyétek a testem:
a végtelen szótemetőt!

„Ne féltsd te Vitéz Lászlót. Volt az már fölnégyelve is, és kutya baja sincsen.” (Weöres: Holdbéli csónakos)

Bolemant László - Versfelhő - Újnyugat Irodalmi Kör - 2013

BOLYHOS
PÁLINKA

Minden cseppjében gyümölcs

Five bottles of Bolyhos Pálinka are shown in the foreground, each with a different color and label: Cigányecetű palinka (red), Vímokörte palinka (yellow), Isai Öljér szőlő palinka (orange), Szilva palinka (dark orange), and Füge párlat (light orange). The background shows a distillery with large copper stills and a yellow building with a red roof.

BABICS IMRE

Lugasmadár

A szőlőlugas alatt fecskék cikáznak,
kerülve érett embert, éretlen fürtöt,
ám nekicsapódva egy új világváznak,
mit a szeretet alkotottaknak küldött.

Nekicsapódnak imádvá: már otthonuk,
s lélek sugallja ezt, nem pusztuló tudat,
egyként látják az alatt készülő hamut,
s a mennyezet alá tapasztott álmukat.

S a fecskeszárnyak porszemcséket kavarnak,
a szeretetnek azok is világrészek,
s bár pusztító vízözön minden csöpp harmat,
létezik oly világ, mely halálra készebb...

A lugasban érett emberek fecsegnek,
kerülve a lényegre törő témákat,
részecskéi egy nem alkotó seregnak,
és a fecskék iránt nincs bennük imádat.

S tömegesen a világ végén lakoznak,
s mint túlpermetezett, töppedt szőlőfürtök,
s az új honból lényük csak csöpp részt orozhat,
mert szárnyalni szánták, s mégis porban fürdött.

S lelkük, bár piramisokra szét nem hullhat,
egyenlő lehet fecskékkel, porszemekkel,
s nem kerülük, mi alkotottaknak súlyt ad:
tapasztott kunyhókba pusztá szeretet kell.

CSERHALMI IMRE

Milyenek a pesti nők?

Lukács Sándornak ajánlom...

Az író meghökkenve olvasta a levelet, amelyben arra kérte a kisvárosi művelődési ház igazgatója, hogy tartson náluk előadást ezzel a címmel: A nő az irodalomban.

Merthogy a könyveit falják az ottani nők, és a nők, ugyebár, kedvelik azt, aki ért hozzájuk. Még ez a tréfás utalás is szerepelt a levélben, amelyet, persze, csak eleinte nézegetett tanácstalanul. Nem azért író, hogy ne tudta volna rögtön maga elé képzelni a fényes termet, előadása színhelyét tele remek nőkkel, vonzó dekoltázsok, egymáson átvett formás lábak, szűk szoknyácskák, picit nedvesen fénylő szemek, kékek, barnák és remélhetően főként feketék... Lelkesen megtapsolják, amikor a színpadra lép... illetve dehogyis színpadra! A közönséggel azonos szinten fog állni, az első sortól legfeljebb két méterre, és mikrofon se kell, csak közvetlenül, nagyon-nagyon közvetlenül...!

Átsuhant rajta a kétely, hogy az érdeklődés talán mégsem az általa alkotott nőfigurákra vonatkozik, hanem egyrészt Szendrey Júliára, másrészt Szép Ilonkára... De nem, nem: kerülni fogja az irodalomtörténetet, inkább a saját prózájában szereplő nőkről beszél majd, az mindig pikáns, hogy mennyi bennük a valóságélem, mennyi a fikció. Ez kell a mai olvasónak, nem az, hogy Szép Ilonka milyen vadászra vár, hogy miként hatott Faustra Margit, ugyan kérem, Szendrey Júlia már mindenkinek a könyökén jön ki.

Talán nem kellett volna a legutóbbi novelláskötetének borítóján egy tíz évvel korábbi fényképét kinyomtatni, gondolta kissé borúsán, és önkéntelenül végigsimított az utóbbi tíz évben erőteljes ritkulásnak indult haján, amikor belépett húsz éve egyfolytában aggódó asszonya: – Gondterheltnek látszol – mondta. – Hogyne lennék – sóhajtott az író, miközben zsebébe gyűrte a levelet –, megint valami ankétra hívnak. – Messzire? – Legalább száz kilométer – tárta szét karját az író –, de hát kell a pénz, mit tehetnék? – Szegénykém – mondta a húsz éve egyfolytában sóhajtozó felesége.

Egy nappal azután, hogy kisebb vagyont hagyott az arcbőrét simábbá és mozgékonyabbá galvanizá-

ló férfikozmetikusnál, vonata befutott a kisváros állomására, ahonnan a művelődési ház igazgatója a saját autójával azonnal az ankét színhelyére vitte. Természetesen taps fogadta, amikor az igazgató kíséretében a cseppet félhomályos és feltűnően kicsiny terembe lépett, és szinte visszahőkölt, amikor egyetlen rutinos pillantással felmérte a közönséget: minden nő nadrágot viselt, dekoltázs egy szál se, nedvesen fénylő szemek, ha voltak se látszottak a sokdioptriás szemüvegek mögött. Kissé megereszkedett tokák, szem körüli, fényre sötétülő karikák és súlyfelesleg minden mennyiségben. Amíg az igazgató lelkesen sorolta bevezetőjében az író pályájának állomásait, előkotorta a meghívó levelét, amelyen csak most vette észre, amit korábban nem: a nagycsaládosok ankétjára hívták.

Mire szólásra emelkedett az igen széles elnöki asztal mögött (!), már magához tért. Belátta, hogy mégiscsak Vörösmartyról, Petőfiről és főleg Goethéről kellene beszélni ebben a körben. Igenis tisztelet a klasszikusoknak és éljenek a halhatatlanok! A rutinosan ankétozó író agyából rögvest előugrott a – nevezzük így – I/T/1-es fiók, amelyben leghatásosabb irodalomtörténeti ismereteit tartotta, közben egyre kedvetlenebbül pásztázta tekintetével a sorokat, de csak hervadó arcokat és olvatag túlsúlyokat látott. A vigasztalan csendben mégis olyan sokáig beszélt, mint általában azok a szónokok, akik nem szoktak rendesen felkészülni a feladatra. Hiába bízta az igazgató szívósan a hallgatóságot, egyetlen kérdést se tettek fel neki az előadás után. Kudarcát érzékelve ugyan mi mással vigasztalhatta volna az író önmagát, minthogy a családért olykor áldozatot kell hozni, márpedig ha a kiadók pocskul fizetnek, akkor csak az olvasókban lehet bízni.

Maradt még néhány dedikálás, de hamar kiürült a terem. – Fantasztikus volt – rázta a kezét az igazgató, amikor magukra maradtak: – Anynyira le voltak nyűgözve, hogy egyszerűen nem tudtak megszólalni. Ez még hetekig téma lesz mi felénk, ebben biztos vagyok. Így kell kultúrát, műveltséget, irodalmat terjeszteni... nagyon köszönjük, igazán!

A realitásoktól igencsak elrugaszkodó lelkenedés hallatán, átvillant az íróban egy bizonyos

gyanú, amely azonnal be is igazolódott, mert az igazgató így folytatta: – Ilyenkor az ember különösen fájlalja, hogy a gazdasági válság következményei miatt szegyenkeznie kell. Sajnos, úgy vagyunk ezekkel az ankéttokkal, hogy nincs rájuk anyagi keretünk, de a nemzeti összetartozás, ugye, azt diktálja, hogy ugyanakkor a lakosságot mégse hagyhatjuk, ugye, kultúra nélkül...

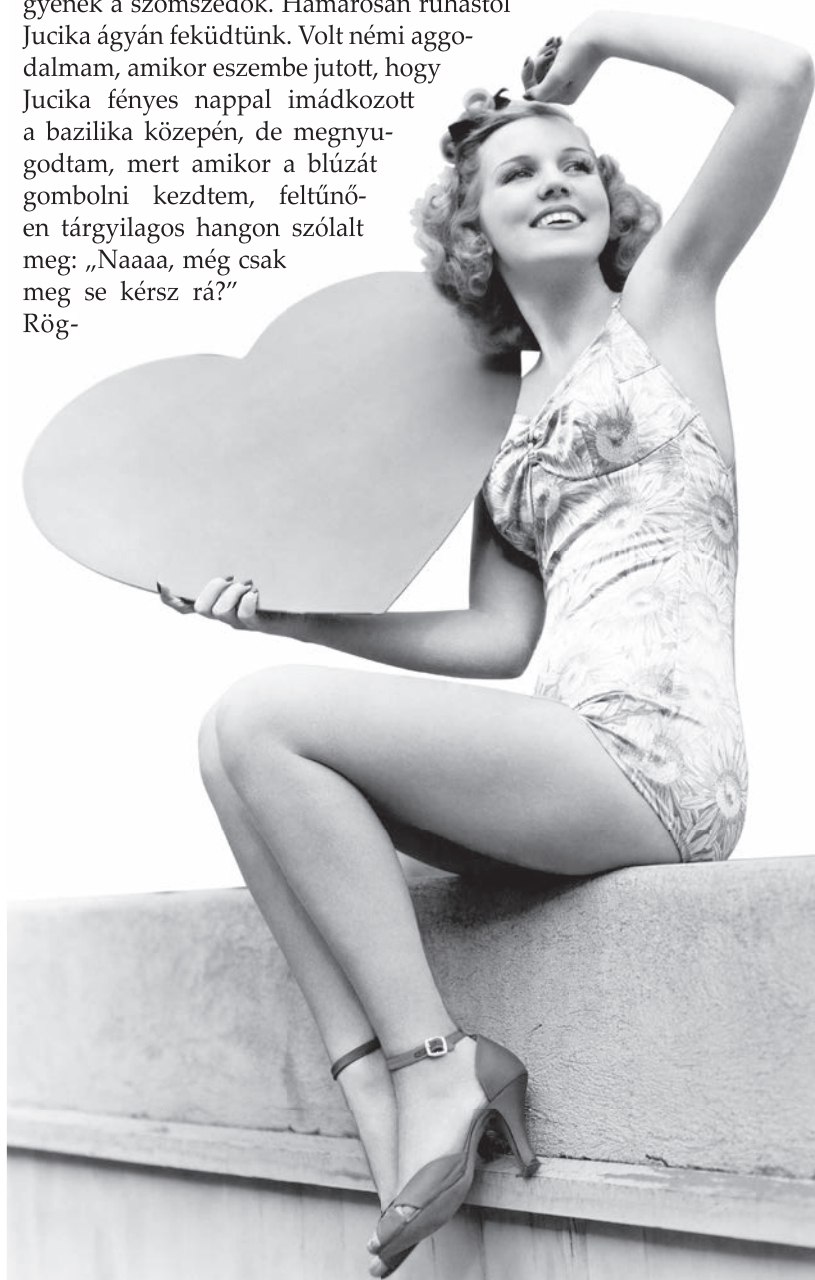
Az író először kinyitotta a száját, mint aki mondani akar valamit, de hirtelen olyan általános elgyengülést érzett, hogy csak biccentésre futotta az erejéből. Az igazgató viszont nehéz mondandóján túlesvén, lelkesült tegeződésre váltott: – Viszont! Van nekünk egy remek vendéglőnk, a tulajdonos akkora irodalombarát, hogy szinte már notórius. Oda szeretnélek meghívni egy vacsorára, el is kísérek, ha nem veszed rossznéven. Ma marhapörköltje van nokedlivel és kovászos uborkával, remekül csinálja, és ami a fő, isteni a pálinkája is. Vacsora után, ahogy ígértük, autóval szállítunk vissza Pestre, ez csak természetes!

Az író úgy érezte, hogy a maga által összehordott romhalmaz alatt vonaglik, ezért amikor a vendéglőben lenyelték az első felest, halkan csak ennyit mondott: – Jöhet még egy kör? Amikor a harmadikat is felhajtották, az igazgatónak kezdett az író rokonszenves lenni: – Ne vedd zokon, írókám, de azt a Faustot elhagyhattad volna. Persze, az itteni nyanyák minden pesti dumát beszopnak, de tudod, hogy engem például mi érdekelne? De nem fogsz megsértődni? Hát hogy milyenek a pesti nők? Férfiasan, őszintén, ha érted, mire gondolok!

Az író némán emelte poharát a negyedik körre, s azt érezte, hogy az alkohollal együtt átjárja valami melegség, hogy felparázslík benne az eredeti szándék, hogy nem kell visszavinnie, amit hozott: rabul ejtette ez a bódító érzés volt... És mesélni kezdett.

– Érettségi előtt álltam, meleg tavasz volt, amikor telefonon váratlanul randira hívott Jucika, akivel együtt jártam általánosba, de akit évek óta nem láttam, mert mi aztán beköltöztünk Rákoscsabáról a VII. kerületbe. Csinos lány volt, de én egy másik osztálytársunkkal, Verával jártam, azzal is maximum egy kis smaci meg tapi volt a házibulikon. Szóval, Jucikával most randiztunk, egész nap jártuk a pesti utcákat, mert pénzem szinte semmi. Amikor már nagyon melegünk lett, bementünk a jó hűvös bazilikába, s a hátsó sorban sugdolózzván egyre izgalmasabbnak éreztem a helyzetet. Főleg, amikor a Jucika a számra tette az ujját, és amikor

elhallgattam, már nem csak az ujját. Talán akkor éreztem életemben először azt, amiről aztán sokszor írtam, hogy megszűnt számomra a külvilág. Egyszer csak Jucika felállt, előre ment majdnem az oltárig, ott kis időre letérdelt, majd visszajött, és csak annyit mondott: „Menjünk.” Nem tudtam, hogy hova, de úgy éreztem, hogy illett volna tudnom, ezért nem mertem megkérdezni. Sötétedésig csatangoltunk, közben valahogy összekapartunk egy-egy fagyira valót, és amikor már egymáséba is belenyaltunk, olyasvalamit éreztem, mintha egyre gyorsuló járművön ismeretlen cél felé robognék. Akkor még nem tudtam, hogy ebben a mámorító száguldásban a jármű a vérem volt. Természetesen elkísértem Jucikát Rákoscsabára, s amikor a kihalt utcán a házuk elé értünk, Jucika két vége-nincs csók között megsúgta, hogy a család elutazott, másnapig üres a ház. A hátsó kerti kapun osontunk be. Nem kapcsolhattuk fel a villanyt, nehogy véletlenül észrevegyenek a szomszédok. Hamarosan ruhástól Jucika ágyán feküdtünk. Volt némi aggodalmam, amikor eszembe jutott, hogy Jucika fényes nappal imádkozott a bazilika közepén, de megnyugodtam, mert amikor a blúzát gombolni kezdtem, feltűnően tárgyilagos hangon szólalt meg: „Naaaa, még csak meg se kérsz rá?”
Rög-

vest megkértem, nyomós érvekkel. Nem sokkal később, mert kezdő lévén még nem annyira én irányítottam a testemet, inkább a testem engem, szóval nemsokára kissé csodálkozva kérdeztem: „Jucika, nem is volt rajtad bugyi?” Mire ő mosolygós, de nem kislányos, hanem asszonyos, sőt szinte anyai hangsúllyal így felelt: „Minek lett volna? Tudtam, hogy úgylis ez lesz!”

A vendéglős hamisítatlan irodalombarát röhögéssel csapkodta a térdét, és azt javasolta, hogy sörrel csapassák szét a töményet. Az igazgató mélyet sóhajtott: „Istenem, milyen praktikusak a pesti lányok!”

– A lányok még hagyján, de az asszonyok!” – rikkantott az író, miután egyből lehúzta a korsó sört, majd a beszédét ekképp folytató:

– Az első válasom után nagyon magam alatt voltam, albérlőként egy kis belvárosi garzonban laktam, az írás se nagyon ment. Két jó barátom mindenáron fel akart vidítani, ezért meghívtak egy táncos étterembe, vacsorázni. Öten voltunk, ők a feleségükkel, meg én. Persze, főleg én voltam a téma. A barátaim most is inkább az italra koncentráltak, mint a nejükre, még hálásak is voltak, hogy jóformán csak én táncoltattam őket felváltva, órákon át. „Olyan édes vagy, amikor ilyen bús pofákat vágasz” – súgta Éva, az egyik feleség egy szorosán táncolandó tangó közepette. Éva éjfelelte hajú és szemű, hallatlanul karcsú, csupa ideg nő volt. Később, hasonlóan szoros tangózás közepette Mari, a másik feleség pedig ezt súgta: „Nem gondoltál még arra, hogy kutyaharapást szőrével?” Mari szőke, kékszemű, minden irányban feszesen gömbölyded, kissé lomha mozgású nő

volt. Na, elég az hozzá, hogy már jócskán bennjártunk az éjszakában, amikor holtfáradtan az albérletembe értem. Igazán nem volt szükségem altatóra. Hanem a legmélyebb álmomból riadtam fel, amikor megszólalt az előszobacsengő. Fél három volt, kivonszoltam magam, hát Éva állt a lakásajtóban. „Gyorsan engedj be!” – mondta, átvágtatott az előszobán és mire észbe kaptam, már az ágyamon ült, és vetkőzött: „Gyere édes, gyere, gyere, nagyon sietek”. Nem voltam meggyőződve arról, hogy ébren vagyok, csak amikor, kábé félóra múlva becsukódott mögöttem a lakásajtó. Persze büszkén aludtam el, de hamarosan ismét berregett az előszobacsengő. Az ajtóban Mari, a másik asszony, a szőke. Könnyen kitalálhatjátok: ő is vigasztalni jött. Hagytam magam. Persze, sietett ő is, félt, hogy odahaza a férje időnek előtte felébred, de öltözködés közben megjegyezte: „Ha Éva jönne, mondd neki, hogy én már itt voltam!” „De hiszen Éva már járt itt!” – vágtam ki büszkén. „Mikor?” „Kábé egy órája” „Ó, a ribanc! – csúszott ki a szó a szépséges szájon –, fogadtunk, hogy melyikünk ér ide hamarabb. Persze, az én férjem nehezen alszik el, sokáig nem is kaptam taxit!” Hát, barátaim, a pesti nők ilyen végtelenül humánusak. De várjatok, a poén még csak most jön. Két nappal később meséltem a kolléganőmnek, hogy két gyönyörű asszony versengett értem. Mire elhúzta a száját: „Teérted? Azt hiszed? Ugyan már! Libák csipkedik egymást, ennyi!”

Ebben a pillanatban élénken, sőt szinte kihívóan öltözött nő lépett a vendéglőbe. Az igazgató felállt, az asztalhoz kíserte: „A feleségem, mondta, ő fog hazafuvarozni téged. Amúgy is pesti lány, jobban kiismeri magát a fővárosban, mint én.” Megszólalt az asszony is: „Látom, nem emlékszik rám, pedig ott ültem az első sor közepén, igaz, ott ankétra voltam öltözve. De szeretném, ha indulnánk, mert hosszú az út, és ilyenkor, éjjel akármi is megtörténhet”. Ez utóbbi szavaknál mélyen az író szemébe nézett, és alig észrevehetően hunyorított előbb a bal, aztán a jobb szemével. Amit az író ebben a pillanatban érzett, az nem öröm vagy izgalom, nem kíváncsiság vagy pláne nem tettvágy volt, annak a neve: rémület.

Világos hajnalban ért haza, a felesége már várta, és az írónak a hazafelé utazás részletezésétől eltekintő beszámolója után felcsattant:

– Nem elég hogy elvertél egy napot, hogy részegen jössz haza, még egy vacak fillért se hoztál?!

Talán mondanom se kell, hogy az író felesége is tősgyökeres pesti nő...

Miske Emő: Illúzió

Tépő Donát

Hullámtörés

A múltkor leugrottam a tengerhez
pecázni egyet Hemingway-el
gondoltam mennyire rendben lesz
hogy egy ilyen nagy tekintéllyel osztozok
az időn amit amúgy hazug apostolok hirdetnek.

A posztófüggöny a parton felgördül
a sós levegő szétmar ahogy leszűrünk pár calvadost
míg a túlsó szigeten néhány fúria megőrül
és mellettem az öreg tenyészkos magamtól óva int
mielőtt csókot hint a szüzeknek.

S máris pörölycápaszívóssággal evezünk
roppant víztömegek felett a nap lehajló karéján
és szünetet is csak akkor ütemezünk
kopott csónakunk görbült fahéján amikor szomjazva
tapasztjuk magunkat a holnapra nem számítva.

Torkunkon olajozott bor csordogál most
ahogy a hullámok egy csapat repülőhal ívét nyaldossák
s mi csak bámulunk előre mint fakó délibábok
még sóhajunk is amolyan haldoklást hordozó
hogy döglött pelikánok sisteregnek tőle a fodrokon beállítva.

Délben csupangómártást eszünk hal nélkül mereven
mert gyomrunkon egyre sápadtabbra erjed a lőré
aztán egy húrhiányos benzsdó is előkerül hirtelen
és már tudjuk hogy lelkünk az időé lett már megint
de persze Hemingway csak legyint hogy türelem.

Murénaakarattal küszködünk tovább egészen reggelig
néhány szárnyascsigafagyöngy az utunkba szegődik
amíg ki nem kötünk a sziréneknél ha engedik
bennünk meg üres hálónkat nézve felvetődik váratlanul
hogy szívünk bűnbánatra hull a hajnali ködflotillán át üresen.

Illusztráció: Bolemant László

DEBRECZENY GYÖRGY

a mindenható pillanat

montázs Weöres Sándor verseiből, születésének századik évfordulójára

kitört vadul a köd mögül a mindenható pillanat
s úgy leng el életem mint lágó felhő a hold alatt
beteg vagyok? vagy hulla vagyok?
itt értem van a mozgás a nyugalom
előbb-utóbb mindenkit elfelednek
táncom előtted reszket

magamat magamból kiüríteném
érből van öntve aki boldog
hét tükörben nézd arcom
tán most születünk? vagy tán már hiányzunk?
ne vállalj mást csak a teljes homályt
éjjel ha lovak lépése dobban
+

üveglapon sugár sikál
s te mint fejetlen ponty fekszel a cseréptálon
és mekkora szeretet lappang bennünk
megfeketülten

lelnek egy ólban végre valakit
szorítják vas-csörgőiket
föld súlyával elnyomottan
úszunk és szeretlek
+

nem kel föl értetek a hajnal
itt változásban nincs öröm
látunk hegyet völgyet halmot gödröt
gömbölyded vállakat a mozdulatlan
kétvégű ezüstkanállal

asszonyom félreért engem én nem akarok udvarolni
az örök vándorlást kipihentem
az égen fekete fónix fürdik
még mindig alszom
az iránytalan messzeségben

CZEIZEL ENDRE

A szerző Pfaundler- és Kennedy-díjas orvos-genetikus, a Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztjének birtokosa. A Magyar Tehetség gondozó Társaság örökös elnöke.

A 100 éve született Weöres Sándor kettős élete

WEÖRES SÁNDOR verseit olvasva az volt érzésem, hogy ő, mint a „magyar Orpheus”, a poeta géniuszság új modelljét valósította meg a hazai költészetben. Ő nem vállalta a társadalmi forradalmár és/vagy próféta szerepét, mint sok magyar költő-génusz, hanem csodagyermekként indulva lenyűgöző nyelvi varázssal ontotta magából költeményeit, és ez a képessége „csodafelnőttként” is megmaradt. Éppen ezért Weöres Sándort nem a „pokolra menő”, hanem inkább a mennybe menő nagy magyar költők közé soroltam. Később elmélyedtem származása és élete kutatásában, és szomorúan érzékeltem tévedésemet.

Nézzük azonban először élete napos oldalát, csodagyermekségét.

A csodagyermek

WEÖRES SÁNDOR 1913. június 22-én császármetszéssel jött a világra Szombathelyen. Tipikus egyke volt, mert ugyan édesanyja szült még egy fiút, de ő halva „érkezett”. A kis „Sanyikával” is sok gond adódott, mivel: *Fizikailag gyenge alkattal születtem. Nehezen életben tartható csecsemő voltam. Izomzatilag gyenge.* Édesanyja féltő gondoskodása később különlegesen mély anya-fiú kapcsolattá alakult. Várkonyi Nándor szerint Sanyi és édesanyja egymás szuggesztiójában, lelkileg állandóan egymás jelenlétében élnek. Fölsejlett bennem annak a kivételes-sajátos, termékeny reverenciának eredete, amelyet később anyavallásnak neveztem el Sanyinál.

Sándor korán jelentkező írói tehetsége nagy örömet keltett az édesanyjában, éppen ezért ezt

gerjesztette is hatéves korától Shakespeare, Goethe, Madách és Csokonai műveivel. Később meghozatta fiának Ady verses kötetét. Osztrák nevelőnője: Anna Kurt pedig Schiller drámáit olvasta fel neki németül.

Édesanyja szerint a „fjü, ffa, fjüt” hármasa az első kimondott szavai közé tartozott. Nála a gyermekkori gagyogás: az első elementáris hanggyakorlat is sajátos rigmusokba formálódott: Csuma-csuma cepelin, / Csuma-csuma cepelin, / Csuma narancs (ezek feljegyzése édesanyjának köszönhető). Négyéves korában tanult meg írni, és azonnal versszerű ákom-bákomokat vetett a papírra, ha nagybetűkkel is.

Már elemistaként is több száz verset írt pepita iskolai füzetébe, ezekből néhányat később be is vett kötetébe. Verselési stílusát

az akkori tankönyvekből megismert Szabolcska Mihály és mások határozták meg, és ez vezetett első költői válságához. Nem tudott mit kezdeni a neki megadatott nyelvi és szöbűvelleti többlettel (Vas István). Tizenhárom évesen írta: *Én már a pályám bevégezém, menjenek ifjak a nyomdokomon.*

Szerencsére ekkor édesanyja Sándor kezébe adta Babits Mihály akkor megjelent kötetét (ezek a Recitativ és a Nyugtalanág völgye voltak), és e megvilágosodásáról Weöres Sándor így vallott: *Ma sem tudom teljesen, hogy mi történt akkor velem: a bronz csillogású anapszuszok, a költemény fáklafüstben imbolygó reliefszerű alakjai szinte más lényé formáltak.*

E katartikus szellemi találkozás megújította költészetét: *Sem azelőtt, sem azóta nem volt boldogabb és egyben tragikusabb élményem: a versek csillámai és drámái körülfogtak, átjártak, megsemmisítettek és újjáteremtettek; én addig döcögő fűzfaverseket írtam, és egyszerre csak büszke madarak szálltak a kezem alól. De nem az írta őket, aki előbb voltam; aki addig voltam, nem tudom, hová lett...*

Mindezeknek köszönhetően a vézna, vékony hangú fiúcska: „Sanyika” valóban remek verseket kezdett írni. 1928 őszén (tehát 15 évesen) négy versét közölte Karácsony Sándor ifjúsági

lapja, Az Erő. Közülük az Öregek máig a legismertebb versei közé tartozik, mivel Kodály Zoltán kórusműként megzenésítette. Jól ismert történet, hogy amikor a zeneszerző elhatározta a rá mély benyomást gyakorló mű megzenésítését, találkozni kívánt a szerzővel. Igen csak meglepődött a rövidnadrágos filigrán 15 éves fiú látványakor.

1929. ÁPRILIS 14-ÉN jelent meg a Pesti Hírlap vasárnapi számában Bónyi Adorján *Mint csillag az égen* című írása a következő kezdő sorokkal: Egy új magyar költőről akarunk itt beszélni, aki még csak tizenöt éves. Most van a tizenhatodikban. Úgy tűnt fel, egyszerre és tiszta fényvel, áthatóan, ragyogva, a frissesség nagy magányával, mint amikor a derengő esti égen kitzúzi fényes fejét az első csillag.

A tizenéves fiút az olvasás és az írás úgy lekötötte, hogy hatodik osztályban megbukott. Mint maga is vallotta: Egyáltalán nem voltam könnyen kezelhető diák. *Egyfelől csak azt tanultam, ami érdekelt. És amelyik tantárgy nem vonzott, azokról szinte sejtelmem sem volt. (Ilyen volt a matematika: Nem megy a szinusztétel, Sándor – Diáknotesz). Másfelől enyhe alkoholizmusban szenvedtem már abban az időben... Nem volt a tanáraimnak könnyű dolga velem, és hát középiskolás pályám ennek megfelelően elég viharos volt.*

Évismétlésre szülei Győrbe írták, magántanulóként. Elvégezte a hatodikat, de a hetediket csak kegyelemből engedték át. Így a nyolcadikat Sopronban már újra magántanulóként járta ki, és itt is érettségizett 1932 tavaszán.

Időközben azonban olyan költő mesterei akadtak, mint Kosztolányi Dezső, Babits Mihály és Füst Milán, akikkel személyes kapcsolatba került és levelezett. Tizenkilenc éves, amikor megjelennek első versei a Nyugatban, amit 1941-ig, a folyóirat megszűnéséig még hatvannégy követett. Költővé soha nem kívánt válni, de azután, mint írta, *benne ragadtam a költészetben, mint számomra egyetlen lehetőségben.* A kortárs írástudói hamar felismerték különleges költő-talentumát. Huszonegy éves volt, amikor Babits Mihály azt írta a Nyugatban: Nem mulaszthatjuk el ez alkalommal külön is felhívni a figyelmet a fiatal Weöres Sándor különös tehetségére, mely még kiszámíthatatlan meglepetéseket hozhat azoknak, akik a magyar líra jövője iránt érdeklődnek,

és akiről baráti körében gyakorta mondogatta: Weöres Sándor, az utód.

S valóban, az értők szerint Weöres Sándor úgy rendelkezik a magyar nyelvi géniusszal, mint Tolsztoj az orosz falvak lelkével, mindkettő az azonosulás nagy titka (Kardos Tibor). Weöres Sándor a legköltőibb magyar költő (Cs. Szabó László), aki a varázslatot hibátlan beavatottsággal végzi (Illyés Gyula). Vas István az általa kis főhercegnek nevezett tizenéves költő kapcsán kérdezte: *Van-e értelme verset írni, egy öltöben ezzel a valóban szerencsés múzsafival, akinek nem kellett nyilvánosan inaskodni, botladozni, keresgélni, hanem színre lépésekor már süttött belőle a zseniség? Aki megkapta ingyen, hozományba mindazt, amit nem lehet megszerezni, sem tanulni, sem kiérdemelni?*

Személyiségére a gyermeki infantilizmus tudatosan vállalt felnőttkori túléltetése volt jellemző. A gyermekek veleszületett kreativitását az iskola és a társadalmi gyakorlat jórészt kiöli, éppen ezért ő szerette volna a gyermeklélek spontaneitását és ragyogó tüzét átmenteni a felnőttkorba.

A Weöres-családban is úgy tört fel a kisfiú kivételes költői adottsága, mint a hosszú ideig alvó vulkánból a láva. A „gejzír modell” tehát a Weöres Sándor családfájára is jellemző.

Keresztútja

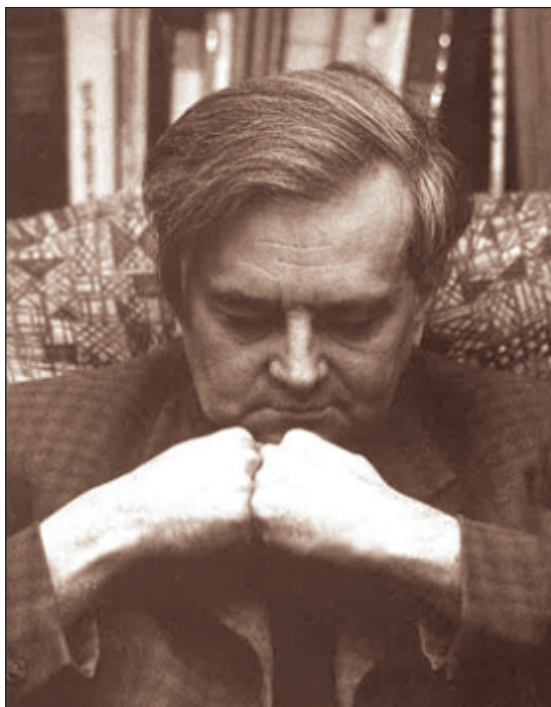
AMIKOR azután hozzáfogtam életének megismeréséhez, mélységesen megrázott, hogy géniuszságának mekkora ára volt. Kivételes költői talentumának valóra váltásához szükséges kreativitása, és az ezzel kapcsolatos szélsőséges kedélye miatt megjárta a poklok összes bugyrát.

Gyermekkorának súlyos konfliktusai apjával kapcsolatosak. Édesapja, ifjabb Weöres Sándor 1881. március 23-án született a családi birtokon, Csöngén. Az ő nagyapja, Vörös István (ő még így írta nevét) Napóleon hadseregének hadtáposával kialakított jó kapcsolata révén meggazdagodott. Fia, a költő nagyapja azonban a korcsmáros lányát vette feleségül, ezért kitagadták a családi örökségből. Az ő egyik fia volt a költő édesapja. Az elszegényedő nemesi családok fiai számára az egyik kitörési lehetőség a hivatásos katonaság volt. A nyolc gimnázium elvégzése után jó eredménnyel érettségi-

zett, majd a Magyar Királyi Honvéd Ludovika Akadémiára került, ahol a három évfolyamot jeles eredménnyel járta ki. Következett a dandártiszti iskola, majd a bécsi császári és királyi hadiiskola.

A KÖLTŐ ÉDESANYJA, a szerb-német származású Blaskovich Mária volt, aki 1888-ban született Pécsen. Iskoláit jó eredménnyel végezte el, négy nyelven olvasott és beszélt, magas szinten zongorázott. Szülővárosában ismerkedett meg az akkor Pécsen állomásozó fiatal huszártiszttel, ifjabb Weöres Sándorral, aki hamarosan feleségül is vette. Sorsuk viharos alakulását elfogadva, főleg gyermekének szentelte életét. Csöngén is szerény, csendes, széles érdeklődésű, szuggesztív személyiségnek mondták.

Az édesapja az I. világháborúban vezérkari századosként frontszolgálatot teljesített, az ellenség előtti kitűnő szolgálatainak elismerésül több kitüntetést is kapott, és 1918 őszén őrnaggyá léptették elő. Szerencsétlenségére Stromfeld Aurél tisztikarához tartozott, így a Tanácsköztársaság alatt a Vörös Hadsereg hadtestparancsnokává nevezték ki. A kommün leverése után 1919. augusztus 1-jén belépett az új magyar hadseregbe, de hamarosan leszerelték, mivel Vörös Hadsereg-beli szerepével a tisztii állás becsületét sértette meg. Akár halálbüntetés is várhatott volna rá, de végül – érzékelve

politikai tájékozatlanságát, valamint semmiféle kapcsolatát a kommunista vezetőkkel és eszmékkel – csak alkalmatlannak minősítették és 1921. szeptember 1-jei hatállyal – kormányzói elhatározással – nyugállományba helyezték. Ekkor, negyvenévesen költözött vissza családjával a Vas-vármegyei Csöngére, szülőfalujába.

A kényszernyugdíjazott katonatiszt száz holdra csappant birtokukon rendezkedett be új életükre. A gazdálkodáshoz szükséges ismereteket szakkönyvekből szerezte be, sikeresen, mivel hamarosan megduplázta birtokát, és a korábbi kastély helyett új házat építtetett. Az 1950-es évek elején azonban kuláknak nyilvánították, elvették nemcsak földjét, de rangját és nyugdíját is, ezért anyagi helyzetük igen rosszra fordult.

Weöres Sándor édesapja akaratos, hiperaktív, erőszakos ember lehetett, amit kadét és katoná múltja csak felerősített. Fiát is hasonló embernek, a maga képére kívánta formálni, már csak azért is, mivel az általa teremett birtoknak ő volt az örököse. Fia azonban ennek az elvárásnak semmiképpen sem tudott, és nem is akart megfelelni. Ebből igen súlyos összeütközések adódtak, amit a fia pártján álló édesanya sem tudott mindig kivédeni. Az apa kezdetben állatok őrzésére, majd az aratásban való részvételre kényszerítette fiát. Neki ehhez nem füllött a foga, és ha tehette meglógott. Például elvonult a vécébe verseket írni. Apja ezekért az

engedetlenségeikért gyakorta megverte, ezt az ő érzékeny lelke nem tudta elviselni. Még öngyilkosságot is többször megkísérelt (a pajta padlásán próbálta felkötni magát). Szerencsére édesanyja az ilyen családi skandalumokkor résen volt, és rohant a fia után a padlásra, hogy megelőzze tettet, vagy levágja a kötélről.

A KÖLTŐ FELESÉGE, Károlyi Amy szerint: a fiúcska Grimm-mesei félelemmel félt hirtelen haragú apjától. Ő volt az elcserélt fiú. Az apa olyan fiút kívánt volna magának, mint a csöngei dinasztiaalapító I. István, de úgy is járt, mint az. Az ő fia is visszakozott a vagyonszerzéstől, s ha nem is vett el kocsmáros-lányt, még haszontalanabb dolog történt: ötszáz holdas kisasszonykák helyett inkább a koldusszegény, de aranyhajú lányt vitte haza, a költészetet.

Az apa és fia közötti súlyos konfliktusok hozzájárultak a fiú otthonról történő elmeneküléseihez, korai mértéktelen italozásához, cigarettázásához és eleve meglévő idegérzékenységének a provokálásához. Később azonban apja, ha aggodalommal is, de beletörődött fia pályaválasztásába, és a maga módján segítette is. A költő első verskötetének kiadási költségét hízott disznaja egyenlítette ki...

A fiatal költő-génius sorsa később sem alakult jól. Felnőttkorában is nagyon alacsony termetű (151 cm) és vékony (átlagosan 50 kg körül), tehát törékeny alkatú volt, jellegzetes gyermekes hanggal. Rövidlátását szemüveggel

Károlyi Amy első verseit Babits Mihály közölte a Nyugatban. Férjével közösen is írt gyermekkönyveket, ilyen volt a Tarka forgó.

korrigálta. Így lett hatvanéves korában is baráti számára csak „Sanyika”.

Weöres Sándor az élet mindennapos dolgaiban sokszor szinte fogyatékosnak tűnt. Az 1940-es években már igencsak veszélyes életmódjából házassága mentette ki, ezt követően gyermeki személyisége örömmel fogadta felesége, Károlyi Amy szeretetteljes, de szigorú gondoskodását. Ennek megnyilvánulása írásban foglalt kötelezvénye: *Feleségemnek ezennel megígérem és megfogadom, önszántamból és saját tervemből, hogy egy nap fél liter bornál többet nem iszom, kivéve havonta egyszer, de akkor sem berúgásig. Berúgni maximum félévente egyszer.* E kötelezvényt tanúként Ferenczy Béni és felesége írta alá. Mégis, nem mindig tartotta be ezt az ígéretét.

A csodagyerek magyar Rimbaud (Kosztolányi Dezső nevezte őt így) életéből a serdülés szinte kimaradt, ezért a nemiség vállalása is túlságosan megterhelte érzékeny lelkét:

„Néha lányokra gondolok, szeretnék velük incselegni, de nincs tavasz nekem. Ládd, ifjuságom így mulik s fülig magamra húzom az olajos magányt.”

(Levél Füst Milánnak, 1935)

Később bevallotta: Nem nagyon értettem én a lányokhoz... 1933 őszén azután a Pozsonyból Pécsre telepített Erzsébet Tudományegyetem hallgatója lett. Az egyetem elvégzése után megvédte *A vers születése* című doktori disszertációját 1939 őszén. Dr. Weöres Sándor tehát nem csak elvileg volt „poeta doctus”, később vállalkozott a magyar költészet rejtett értékeinek és furcsaságainak antológia, a *Három veréb hat szemmel I-II* (1976) összeállítására és értékelésére. 1941-ben Pécsen létrehozták a Városi Könyvtárat, ahol ő lett a könyvtáros. 1943 őszén Budapestre költözött, és az Országos Széchényi Könyvtár, később az MTA könyvtára munkatársa lett.

MŰVÉSZI HITVALLÁSÁT és verseit az 1948-ban bekövetkezett politikai fordulat kultúra-kommisszárjai nem tudták megemészteni. Déry Tibor segíteni akart neki, ezért rábeszélte, hogy lépjen be a pártba. Weöres Sándor időt kért a döntéshez, majd azt mondta, inkább lenne Tibetben buddhista szerzetes, mint a kommunista párt tagja... Kezdetben csak kritizálták, később elhallgattatták. Sőt, hamarosan elvesz-

tette állását is az MTA könyvtárban, ekkor Illyés Gyula, Kodály Zoltán és mások segítségével kapott fordítások honoráriumából éltek meg. 1956-ig Weöres önmagának írta verseit is, mindezek a *Hallgatás tornya* (1956) című kötetben jelentek meg, aminek köszönhetően mind többen értékelték meg költészetének nagyságát. Színdarabokat (*A holdbeli csónakos, Kétfejű fenevad, stb.*) is írt, és elismerést aratott *Psyché, Egy hajdani költőné* írásai című művével is. A hivatalos elismerés sem maradt el, 1970-ben Kossuth-díjat kapott. Amit az igazán nem gazdag Weöres Sándor a holokauszt áldozataként fiatalon elhunyt zsidó költő, Pásztor Béla emlékére alapított díjként, a pályakezdő tehetséges írók között osztott szét. 1974-ben a tekintélyes osztrák Állami Díjat ítelték oda neki. A nemzetközi vélekedés szerint a magyar költők közül ő volt a legesélyesebb az irodalmi Nobel-díjra.

Életének legtragikusabb eseménye azonban szélsőséges kedélyének elhatalmasodása volt.

Körülfog és kibélel a depresszió

WEÖRES SÁNDOR sorsának megértéséhez fontos kulcs szélsőséges kedélye. Ennek három formája van: (I) a túlzott aktivitással járó mánia, (II) az apátiásnak tűnő viselkedés, búsko-

morsággal járó kedéllyel, amit depresszióknak nevezünk, és végül (III) e két forma váltakozó jelentkezése, a mániás depresszió.

Weöres Sándorra a szélsőséges kedély mániás depressziós formája a jellemző. Élete nagy részében az ihletettségre lázas aktivitásában dolgozott, és ez a mániás fázis magyarázza meg mennyiségileg is igen jelentős életművét. Ezt az alkotó kezdetben jól, később rosszul éli meg.

Életkorának előrehaladtával mániás depressziós kedélyén belül a depresszió vált dominánssá. Megrázó olvasni kétségbeesett segélykiáltását a depresszió poklából:

*...most öreg koromban
Riadtan nézek szerte a pokolban.
Be vagyok falazva az emberi nyomorúságba
És nem tudom miért.
Vissza nem talállok a régi világba.
Nem mehetek a trafikba, vagy a postára
Nap-nap után, hónap-hónap után
Kucorgok zárkámiban bután.*

*Eddig mindig élni szerettem,
A kinszenvedést félretettem
És most hónapjaim nem nyitnak egy kicsiny ablakot,
Ahol legalább képzeletben szabad vagyok.
Nem tudom éveim vannak-e hátra
Vagy csak napjaim,
De élni nem kívánok
Úgy szorongat a kín.
Körülfog és kibélel a depresszió,*

*Gyorsan elpusztulnom az volna jó.
Az élőknek jó életet kívánok.*

*Szenvedés a reggelem, a dalom, az éjszakám
Alig van vágyam,
Hogy életemet életben tartanám.
Orvos a kalmárom, a papom
És egyelőre mégse hagy fölfordulnom.*

(Vers a poklából, 1985)

Weöres Sándor is bejárta tehát a költő-géniuszok keresztútját, amit művész kortársai kedves, gyermeteg társasági viselkedése alapján nem is sejtettek.

Míg szélsőséges kedélyállapota súlyossá válásának költészetét is beárnyékoló hatását megszenvedte, addig a nagyobb testi bajokat elég jól tűrte: *Életemben kétszer voltam a klinikai halál csodálatos állapotában, lélegzet és szívműködés nélkül. Mégsem tudom, milyen a halál, csak azt tudom, nem kell félni tőle: nyugalmat és hatalmat hoztam onnan.* A harmadikat már nem élte túl, hetvenhat éves korában, 1989. január 22-én halt meg hosszabb kórházi ápolás után, a bal agyféltekében bekövetkező agyvérzés miatt.

Teljesült várakozása:
*A szomorúságon átevezni...
sajátmagunkat odahagyni
mindmессzebből csodálkozni
távolodó önmagunkra.*

(Ráolvasás, 1985)

BOLEMANT LÁSZLÓ

Nyár

Napsugár –
légüst-kereplő.

Hangtalan
harmat-keringő.

Forgószél-tokmány
-virágmagórló.

Két Napom van,
alattuk aluszom.

Zizzelés iramlik,
nádakon fényzirom.

A nyár pattog,
kibomlik –
a pesti aszfaltutakon.

BÍRÓ JÓZSEF

Aranylövés

(- Weöres Sándor 100adik születésnapjára -)

végigsuhan ideggyalogútján
fényt szembesít fénnyel
: *magától serkenő bölcsesség*
ólomszínfelhőt dallal altat
megissza egykortynyi borát
: *sávok között tátongó engedmény*
éltető vándorlángot keres
nem kell aggódnia
: *kiegészítő idősíkot lát*
tudásőrző önerejét ismeri
túlvilági tapasztalatot birtokol
: *ellenei naponta semmisülnek*
fehérhollója tovaröppen
rozsdavert éjszaka jön
: *fullasztó kristályköd köhögteti*
megrázza rézcsengettyűjét
úgy tűnik minden kezére áll
: **tükörcsók magányos**

HORVÁTH GÁBOR MIKLÓS

Eltűntek nyomában

Mindent elfelejtett. A szavakat is, amelyekkel a fájdalmát megfogalmazhatta volna. Napok óta temetőekben bolyongott. A rokonok, ismerősök, híres emberek sírjai előtt megállt. Bámulta a születési és a halálozási évszámokat, mintha kivétel nélkül meg szeretne volna jegyezni mindet.

Hosszú percekig merengett egy-egy sírfeliraton. Arra gondolt, hogy övé lesz a legfrappánsabb sírvers, ami valaha megszületett. Legnagyobb csodálkozására azt tudta csak ismételtetni, hogy „összeestem holtan, kinek jó, hogy voltam”. Amikor már erre a ritmusra kezdte szedni a lábát, ijedten leült egy hatalmas síremlék elé betonozott, korhadt fapadra.

Abban reménykedett, hogy sikerül szóba elegyednie az elhunytakkal. Neki fontos kérdése van, vele szóba kell, hogy álljanak. Az édesanyja halt meg, hát azt csak megkérdezheti, hogy találkoztak-e vele?! Néhányan közülük biztosan mondanak valami apróságot, amiből aztán összeáll a kép, hogy igen, emlékeznek arra a kis ázott veréb asszonykára, aki nemrég jelent meg közöttük, de nagyon igyekszik észrevétlen maradni, mint mindig az életében. „Értse meg, uram, nehéz róla bármit is mondani” – közölhetnék a holtak, de ennyire sem erőltették meg magukat. Hallgattak. Pedig mennyi mindent lehetne megtudni tőlük!

Hová tűnik az első csók szinte elviselhetetlen izgalma? Kiben él még elevenen az első játéka? Az első tanára? Az első olvasmánya, amely anakidején napokig ki nem engedte jóleső szorításából a lelkét? Esküvők, keresztelők, temetések, karácsonyok, születésnapok. 50, 60, 70, 80... Örül-e még valaki az aggastyánnak, aki az idők során elvesztette mindenkijét? Segíteni akarnak-e igazán az orvosok, ápolónők a fogatlan, csúnyára aszott, jajgató vagy meg sem mukkanó öregasszonynak a kórházban, az idősoththonban, az elfekvőben?

A falevelek, ki tudja, mióta, ugyanúgy zizegnek a szélben, amely, mintegy figyelmeztetésként az idő múlására, ide-oda hurcolja a rothadó temetői virágok bűzét.

Dühítette, felfoghatatlannak, értelmezhetetlennek és minősíthetetlennek tartotta, hogy az

Új Köztemetőben már hárommillió, egykor a falevelek suttogását hallgató embert temettek el! Egy világváros teljes lakossága. Vajon hány szerető családtag, barát, ismerős kétségbeesése, fájdalma, szenvedése nem hagyja útnak indulni az elhunytak lelkét? Vagy mindez semmit sem számít, repülnek árkon-bokron át? A hit a túlvilági létezésben lecsendesíti-e a lelkek háborgását, az elhunytakét és az itt maradtakét egyaránt? Találkozhatnak-e ezek a lelkek egymással valahol? Otthon? A templomban? A temetőben? Akárhol?

Okos telefonján matatott. Évszázada is elmúlt, hogy a Tabán-krisztinavárosi, a vízivárosi, sőt a Gesztenyés kert helyén működött Németvölgyi temetőt is fel kellett számolni. A Tabánból és Németvölgyből megőrizni kívánt síroknak a Farkasréti temetőben találtak helyet. Kisfaludy Károly hamvait a mai Lehel téren lévő Váci úti temetőből, Petőfi Sándor szüleit a Józsefvárosi temetőből, az 1848-49-es honvédeket a Németvölgyi temetőből szállították át a Kerepesi temetőbe, új nevén Fiumei úti Sírkertbe. A Tabáni temető felszámolásakor találtak meg a magyar jakobinusokat, ekkor vitték át földi maradványaikat a Kerepesibe.

Zsebre vágta a telefonját. Merre járnak, mit csinálnak azok, akikre senki sem gondol már?

Egy temetési szertartásra beöltözött pap botladozott az ismeretlen halottak parcellájánál. Ameddig a szem ellát, egyszerű fakeresztek. Mire odaért, a pap egy húszéves erdélyi lány keresztjénél állt. Nemrég azonosították a holttestet. A nagy reményekkel Budapestre érkező lány nem tudott élni a családjától távol, és a halált választotta. Szülei kérték meg a helyi plébánost, hogy látogassa meg a sírt, ha Budapesten jár, mert nincs pénzük az utazásra.

Imát mormolt a pappal a lányért. Jól esett elhinnie a pap biztatását, hogy az imával mindenkinek segít. Segít a lánynak, segít a szüleinek, és segít neki, mert a nehéz időkben bizony szüksége van segítségre az Isten szolgájának is. Fogta hát a nejlonzacskót, amit a pap adott a kezébe, és próbálta egyenletesen szórni a maroknyi szép fekete szülőföldet a kereszt körül.

SCHWALM ZOLTÁN

Partfal

Amikor fekete a Duna
csak a Szabadság-híd látja
meg néhány középen rászert lámpa
ahogy a kacsák tempóznak a partfal felé
céltalanul a Gellért hotel elé
a lépcsősorhoz
ami fölött az úttest zavartan lüktet
a 47-es villamos alatt metró csörtet
talán egyszer
de most még a munka áll
politika és stikli elébbvaló
mint a gyár.

Amikor fekete a Duna
csak a Szabadság-híd látja
meg néhány a sarkán díszelgő lámpa
ahogy egy részeg kajtat a zebrán át
pitbull ugatja úgy éjfél tájt
járhat az óra
a taktust üti
de hiába minden
kisült már a korrupciós süti.

Amikor fekete a Duna
csak a Szabadság-híd látja
meg néhány középtájon ráaggatott lámpa
ahogy a kacsák tempóznak a partfal felé
céltalanul a Gellért hotel elé
ahol a beton résein gaz tör fel
az alagútban megtört fúrófej
elhajított sisak, zseblámpa, elem
munifikálódott embertetem.

Amikor fekete a Duna
csak a Szabadság-híd látja
meg néhány ráerősített lámpa
ahogy Budáról Pestre a patkányok osonnak
ahogy fekete audikban telefonoznak
ahogy nem néznek le és nem néznek fel
likvidálnak bárkit
aki nem nekik haver.

Amikor fekete a Duna
csak a Szabadság-híd látja
meg az a néhány ráfeszülő lámpa
ahogy a kacsák tempóznak a partfal felé
céltalanul a Gellért hotel elé
ahol a beton résein gaz tör fel
haldoklik a város
de kit érdekel?

KÉRINGER GÁBOR

Váratlan vendég

Nemrég meglátogattam
a halál.
Messziről felismertem
izmos vállára vetett
rózsafanyélbe ütött vasárol.
Rég nem tudtam,
mi a dolgom,
elhanyagolt munkáim
félbe, negyedbe.
Addig azt hittem,
igazán
csak a sáskáktól félek.
Akkor rájöttem,
hogy mégsem.
Kunyerálva
szomszéd barátom
telkére mutattam,
a fű övig ért.
Nem lehetne inkább...?
Egyedül él, adósság, vakbélműtét,
nyakán a hurok...
Rám nézett,
majd kicsit duzzogva nekilátott.
Keményen dolgozott,
átizzadta szürke ruháját.
Ahogy figyeltem,
elszégyelltem magam és én is
munkához láttam végre,
hogy mire újra eljön,
ne vádolhasson ennyire
a lelkiismeret.

BOLDOGH DEZSŐ**Budapest, Kelet-Európa**

I.

... S néztem hogy úszik el a „tojáséj” ---
és tükröződött mennyi csillagrajz-alak
ahogy a metróból tolongva tarka népek
százlábúakként iramlanak
és mint menekülttáborra ha a csönd leszáll
villamos-lámpák hosszú árnyainál
hallgattam mit susognak a lakótelep-falak

A padokon részegek feküdtek
mert vad álmokra gyűlt bennük a holdkór
és látszott az ég meghasadt ezüstnek
mint fénytörés eltévedt ufókból
– ‘hol lim-lom tájain egy (fr)ady-szobrot
sprézett tele a rá-
szedett-vedett utókor.

II.

Már mocorog kidugná fejét
rossz vackaiból a holnap reggel
egy villamos érkezett eléd
és ott ülsz benne vérekes szemekkel

A szürkület röntgenárnyai
mozdulatlan utcasorra dőlnek
valahonnan az alélt várost hallani
– visszhangjait ittlévő idődnék

III.

Csikkeznek háltnak a vencelen
kelet-közép délután –
de még minden álmos hajnali
a végzet rezzenéstelen
első színek a hosszú tél után
a vörösön szent márk galambjai

Múmiáit bontja a keselyűség
álmoláda rejt titkolt chippeket
bámuljuk a legvakabb valót
húnyt szemünkben a videoklippeket
megérezzük a vérszagot
mindenképp gyanús színteren
istenünk látványt és pénzt adott
de itt hagyott a jövőben hirtelen

DEBRECZENY GYÖRGY**a létezés sodor**

döglött fekete madárnak nézem
az összegyűrt
eldobott műanyag zacskót
egy ösvény a hídon átdübörög

döglött fekete zacskónak nézem
az összegyűrt
eldobott fekete madarat
végigdübörög rajtam a híd

a meg nem világosodott tudat
által tapasztalt létezés sodor
cigaretta sodor
és a fekete madarat összegyűri

PETŐCZ ANDRÁS

A Sötétség Földjén

A Sötétség Földjén, ahol élek,
sötétség van, teljes sötétség.
Tapogatózva lépdelek, mint a vak,
a sötétségre nincsenek szavak.

Különös végjáték-korszak:
uccánkon koboldok kóborolnak,
apró halálfény csillog
– miként a marhabillog –

mindenik szemében.

Remegek a Sötétség Földjén,
annyira sötét itt minden,
szemekből árad a sötétség,
sötétlő sűrű a kezeimben,

tüdőmbe folyik, és az agyba,
leház a koporsó mélybe,
sárba dermedek, sötét fagyba,
s nem jutok fel soha a fényre:

befed a fekete ében.

NYITRAI KATA

Üres a polc

Ne keress többé magadban engem,
összetörtél.
Szép munka, férfimunka volt.

Nincsenek meg a darabjaim sem.
Ne aggódj,
nem hevernek patetikusan szerteszét.
Csak por maradt utánam:
érdes, szemcsés, szürkésfekete.

Nincs választás.
Nincs döntés.
A semmiből építem újra magamat.

FERENCZ MÓNIKA

Kedd óta

Kedd óta nem úgy fő le a kávé, ahogy akarom,
és hűvös kezek matatnak a paplanon;
sehogy sem hagynak aludni.

Kedd óta már nem is álmodok,
s felkelve is mint a vakok
támolygok bútorról, bútorig.

Kedd óta már nem járnak vonatok,
bár nyüzsögnek még a kihalt vonalon
az eltökélt öngyilkosok.

Kedd óta már nem eszem húst,
csak mint született vegetáriánus
rendelek néha pizzát vagy gyrost.

Kedd óta már nincsenek zajok,
csak az autók, ahogy monoton
mennek el, felverve a sarat.

Kedd óta nincs közös jövő időnk;
csak a te időd, az én időm és pár törölt
emlék, ami a lomtárban maradt.

Kedd óta már lekopott a tinta
a gödi Bozóki téri hinta
melletti korhadt padokon.

Kedd óta már nem iszom alkoholt
talán néha sört, néha bort,
páros vagy páratlan napokon.

Kedd óta már haját se mosok,
az emberektől kevesebb levegőt lopok,
hogy kényelmesebb legyen a párna.

Kedd óta már nem írok sokat,
mert nem kutatok válaszokat,
meg nem oldott problémákra.

Kedd óta már levelet se várok
és a térerővel sem variálok;
igyekszem nem is lenni.

Kedd óta már nem számolom a napokat,
csak magamra húzok meleg paplanokat
és boldogan maradok senki.

DEÉR GYÖRGY

Kóbor birka dala

...egészen birka nem voltam soha,
másfele tódult mindig a nyáj
vagy talán én csavarogtam rendre
messzire tőlük – ki tudja már?!

hallottam szólni azt a Kolompot,
csábított, mint egy könnyű szirén,
fújd el a hangját! – súgtam a szélnek,
míg tovatűntem dac szekeren.

-hejj sorsom! pompás dús legelőket,
kristályforrást zeng ma e kolomp,
míg pocsolyákkal oltom a szomjamat
s giz-gazzal éhem én: a bolond!

/: mért nem hallgattam akkor a Szóra?!
utam mutatták mind a Nagyok,
s ha csak farkam behúdom is, már rég
Élenjáró Nagy Birka vagyok...! :/

kivert kutyának lerágott csont jut,
elbóklált birkának szikvirág,
ébren ügyelni minden kis zajra,
hallgatni, hogy szuszog a világ,

s lesni a nyáját – terelik, hajtják,
hol szebb a fű, puhább ízesebb
kolomp szól – s nyomul a sok-sok állat
legelni a „cukrozott” füvet,

-csak rágják! sorsuk! – bolond zabálás!...
nagy bendőkre váró osztagok
állnak glédában – felfal e csorda
itt minden jóízű maszlagot.

ezer ösvényen messze kerülök,
magam választom meg utamat,
ne lépjék ki azt rongy óriások,
-másra szokott ész szív akarat...

vezess Szabadság! végtelen álmok...
méz ízű dudva... tiszta mocsár...
-s futni a szélle! völgy öle ásít
csillagos ágyam: az éjszaka vár...

HEGYI BOTOS ATTILA

Ház a magasban

Már csak egy tükanyar – eltűnni
a forgalmas fürdőhely fölötti
hegyoldal rengetegében.
Naptejsíkot húzni
az ólmos lombok
egyszerre mézes,
egyszerre fanyar felhőibe.
Görcsös, vén törzseken
magasba iramodni,
kitárt karokkal
olajgyújtó hálókba zuhanni.
Lemosdani a forrásnál,
kiülni a meredélyre.
Áramos szemekkel onnan figyelni,
hogyan bukik alá tengerbe a nap,
s lobban föl egy másik,
alig lámpafénynyi,
végérvényes világ.
Ablakszeméhez
egészen közel hajolni,
megpillantani
nagyanyát és nagyapát.
Míg hintaszékében olvas,
ablaknál kötöget a másik.
Az átenső sarokban,
a függöny mellett
álmodozó szemű leány.
Úgy tizenhat éves.
Zongorázik.
Itt, ahol találkozik ég és a föld,
nevelkednek a múzsák.
Itt, ahol találkozik ég és a föld,
van a ház.

BÍRÓ JÓZSEF

Amíg lehet

(- Edithnek -)

álmod forgasson magába :

- (ablakodon kényes jégvirág) -
- : szívemben legyen hóesés

szívemben legyen hóesés :

- (ablakodon kényes jégvirág) -
- : álmod forgasson magába

NAPONTA IMÁDKOZOM ÉRTED

Visszarajzolt árnyék

(- valakinekakinekneíromide a -)

nincs már másról beszélned
el len fény ben me sél ned
**do not think any longer
you belonged somewhere**

NOVÁK VALENTIN

Eposztöredék

Kő kövön már nem.
Sókristály sókristályon.
Enyészet épül.

www.tamaso.hu

Kis példányszámú könyvek és
újságok gyártásának specialistája

DRASKÓCZI ÁGNES

Kút

Van kóút, kóház, kerítés,
a kerítésen túl a kert,
és Hanga öntöz szüntelen
kis fát, gyepet, rózsát, epert.

Olt és metsz, míg főz, dalt dúdol,
keze nyomán ragyog a ház,
most illatos ruha repül,
majd komoly leckét magyaráz;
s hiába biccent sok titit,
válaszként nem jön rá a tá,
mert tá csak folyton dolgozik,
megmond, kioszt –s nem vágyik rá.
Mivé lesz így garázs, ház, kert,
És hogy lesz tiszta sok szoba?
Nem öleli két erős kar,
csak pánikroham, éjszaka,

és jajj, kiszáradt már a kút,
és megsárgult a zöld moha,
és Hanga szíve megrepedt,
mert régen nincsen otthona.

HORVÁTH GÁBOR MIKLÓS

apa

nem éreztem semmi problémát amikor
anyám kórházba vittük és te egyedül
mentél fel lifttel a hatalmas lakásba
talán még az is eszembe jutott hogy most
kipihenheted a mosást porszívózást
főzést vasalást szerelést bevásárlást

mindig van bütykölnivaló a ház körül
de egyszer azt mondja az ember hogy elég
számodra elérkezett ez a pillanat
nem tudhattál róla csak a szervezeted
döntött elég a megpróbáltatásokból
ettől kezdve csak önmagával törődik

sajnos későn jelezte a tragédiát
múltét után az orvos pár napot mondott
fogtad két kézzel a kórházi ágy szélét
indultál repülni az ismeretlenbe
mégis úgy érezted túl vagy a nehezén
és ez a repülés nem választ el azoktól

akiket szerettél és virágot vihetsz
Újvárba szüleid sírjára mint mindig
amikor már lombosodni kezdtek a fák
élni akartál szófogadó gyerekként
erőlevest ittál dicséretet várva
két hétig játszottunk fordított szerepet

én nyugtattalak ne félj mert nincs semmi baj
a könnyeim elárulták hogy nem igaz
s te mindent igyekeztél elhinni nekem
mint aki elhatározta hogy csak a jót
hajlandó befogadni már a világból
így söpörtünk ki magunkból minden rosszat

TÉPŐ DONÁT

Geneológia

Hidrogén	63%
Oxigén	26%
Szén	9%
Nitrogén	1,25 %
Kalcium	0,25%
Foszfor	0,19%
Nátrium	0,04%
Vas	0,00004%
	99,73404%
+Lélek	0,26596%
	100%

*/ Geneológia : származástan

BAK RITA

X

Üvegfalak között
emelkedik,
süllyed
a fémdoboz.
Mint gyomrában
a szorongás,
amikor belép
az irodába.

A hivatalnok
krákog
és fémrecsegés
buggyan ki
torkán.

Nyakkendőcsatján
neonfény
villan.

Agyában kisül
egy színopszis.
Retináján
kopár
mezőgazdasági
terület
a táj.

Egy tollvonás:
X
a
végeláthatatlan táblázatban.

VIOLA SZANDRA

Hulladék

Rászánom az időt, hogy
ne foglalkozzak veled, hány óra.
Élni ősi hagyomány,
ma hamarabb van a tegnapi,
előbb érsz oda, minthogy elindulnál.
Nézed önmagad, hogy hagy el.
Elvittél, hozott anya.

Anyám siet,
nem ér rá, mert veszekednie
kell apámmal.
Mégfőzte magát a mami,
fodrász, pedikűr, mani(ncs)
ránctalanítás, arctalanítás.
Önmagam metaforája vagyok,
élvezeti példány, hiánycikk.

Szervezetemben nem szívódnak fel az érzelmi rostok,
kéne egy szemüvegbe épített fotoshop.
Beismerte testét a testes,
mondtam, hogy időben figyelmeztess:
A gyerekeket nem szabad
szennyvízzel és háztartási hulladékkal együtt
megsemmisíteni!

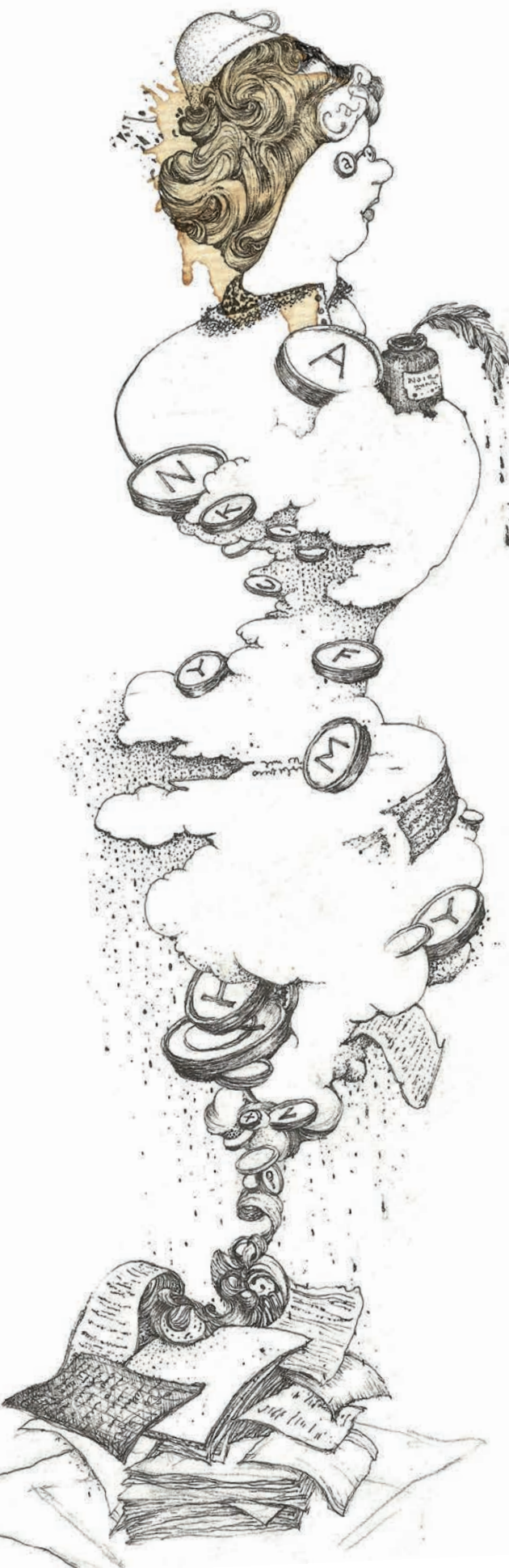
SEDIÁNSZKY NÓRA

Az állat

(I.M. Cyril Collard)

Vasárnap délután – a tél dermedt-csípős ködében
Párizs nem csábít jobban, mint máskor, épp csak egy kicsit
jégsapkát hord a Szajna, kalapot veszek én is
tűnik a fény, utolsót lobbannak a jégvirágok
macskakövek zúzmarában, az utcák maguktól rám találnak
pedig senkit sem kerestem; unt illatok, valaki poharat nyom
kezembe...

És lassan újraéled bennem az állat.

DRASKÓCZI ÁGNES

Nem analóg többé

Otthon oly más. A toll, papír, a sercegés, a félhomály, szavakra szó és sorra sor kerül lazán, ha néha fáj a délelőtt, az est vagy éj, beburkol némi képzelet, melegség; karja átölel egy új adventi képzetet. Hisz angyalhad, ha útra kel, a nyirkos város felderül, ajtóra dísz, asztalra fényt adó adventi kör feszül.

Eső csöpög. A New York rég megújult, puccos szálloda. Különteremben gépet üt írók, költők népes hada. A billentyűk zaja zenél, nincs füst, se ódon hangulat. Csendes zümmögésben épp most ötven lélek felfakad. A sóhajok a régiak, és minden téma is, lehet, de nincsen megszokott helyem és nem látok pincéreket.

Modern világ. Talán nekem jobb lenne néha-néha ott, hol tornyozott hajak között még elhangzott egy „Jó napot!”. Ismertek ott. „Szegény költő...” s hitelre ettem-ittam én egy unhatatlan, emberi kávéház régi szegletén. Hitel ma is, de svájci frank, és jó, ha házad nem oda – akkor meg New York munkahely, s lakásod garniszálloda.

Mindegy is tán. Ha évre évtized meg évszázad perreg, hiába rég a múlt, a mostban csak rohannak emberek. Mert tömve már a Nagykörút, zsúfoltan siklik villamos, s december lucskos hűvösén ünnepre készül sok lakos. Ha „Mit vegyek, ha pénzem nincs?”, ha körbefon a pláza báj, nem ártana lassítani, s keresni, hol van Csendkirály.

Király a csend. A billentyűk meghitt, kapargó halk nesze, az alkotás áramköre, a lélek sajtó, nyílt sebe, a gépbe gennyező sziszeg, mit el nem hordhat toll, papír, a gép viselhet terheket, mit ember válla már ha bír, csak egy reménylik mára még a felhők közti kék egen: hiába múlik ezredév, felsejlik mégis Betlehem.

KEÖMLEY ANNA

Méltóság

A NŐ a másodikon az ágyából pont rálátott a hófehérre meszelt falon ketyegő órára, amelynek otromba mutatói kínos lassúsággal vánszorogtak. Úgy érezte, sosem lesz vége.

A nő a harmadikon az ágyából pont rálátott a hófehérre meszelt falon ketyegő órára, amelynek otromba mutatói kínos lassúsággal vánszorogtak. Úgy érezte, sosem lesz vége. Számolta a másodperceket, és fogadásokat kötött magával, vajon túl lesz-e rajta, mire a mutató elhagyja a tizenkettést. Nem lett túl. Már vagy ötvenszer elhagyta, még mindig semmi.

A nő a másodikon szorgalmasan számolta a két fájás közötti perceket, amelyek száma valahogy nem akart csökkenni. Úgy érezte, még ura az eseményeknek és a testének, és végig tudja csinálni úgy, ahogy eltervezte: fegyelmezetten, elegánsan, méltósággal.

A nő a harmadikon úgy érezte, még ura az eseményeknek és a testének, és végig fogja tudni csinálni úgy, ahogy eltervezte: fegyelmezetten, elegánsan, méltósággal.

A nő a másodikon lassan kezdte elveszteni a türelmét. Tulajdonképpen már egy kicsit unatkozott. Úgy érezte, órák óta egy helyben toporog, és a folyamat semmit sem halad előre. A szomszédos ágyak már mind üresen álltak. Egykori lakóik egymás után túlestek rajta, és mostanra már ki tudja, merre jártak.

A nő a harmadikon lassan kezdte elveszteni a türelmét. Tulajdonképpen már egy kicsit unatkozott. Úgy érezte, órák óta egy helyben toporog, és a folyamat semmit sem halad előre. A szomszédos ágyak már mind üresen álltak. Egykori lakóik egymás után túlestek rajta, és mostanra már ki tudja, merre jártak.

A nő a másodikon hirtelen egy minden korábbinál élesebb fájdalmat érzett, testén mintha villám cikázott volna végig. Még fel sem ocsúdott a sokkból, amikor újra beléhasított a kín. „Úgy látszik, elkezdődött a finálé.” – gondolta, és kezét végigsimította verejtékező homlokán.

A nő a harmadikon hirtelen egy minden korábbinál élesebb fájdalmat érzett, testén mintha villám cikázott volna végig. Még fel sem ocsúdott a sokkból, amikor újra beléhasított a kín. „Úgy látszik, elkezdődött a finálé.” – gondolta, és kezét végigsimította verejtékező homlokán.

A nő a másodikon úgy érezte, nem bírja tovább. Türelmének és fájdalomtűrő képességének a határán

járt, ezért büszkeségét félredobva, remegő kezét a fejénél lógó csengőgombhoz emelte.

A nő a harmadikon úgy érezte, nem bírja tovább. Türelmének és fájdalomtűrő képességének a határán járt, ezért büszkeségét félredobva, remegő kezét a fejénél lógó csengőgombhoz emelte.

Az éles hang visitva hasított a kihalt folyosó rideg csendjébe. Nem sokra rá, futva közeledő cipők egyre erősödő kopogása hallatszott, és a szoba ajtaja egy erőteljes mozdulattal feltárult.

– Hívott, asszonyom?

– Nővér, nem bírom tovább! Adjanak valami fájdalomcsillapítót! – mondta a nő a másodikon és a nő a harmadikon.

A nő a másodikon megkönnyebbülten sóhajtott fel. A görcsök által béklyóba szorított teste az injekció hatására fokozatosan ellazult, izmai elernyedtek, lelkét a felszabadult várakozás izgalma járta át. „Mindjárt vége!” – gondolta és elmosolyodott.

A nő a harmadikon megkönnyebbülten sóhajtott fel. A görcsök által béklyóba szorított teste az injekció hatására fokozatosan ellazult, izmai elernyedtek, lelkét a felszabadult várakozás izgalma járta át. „Mindjárt vége!” – gondolta és elmosolyodott.

– Szüksége van még valamire, asszonyom? Nem akarja, hogy itt maradjak? – A nővér hangja mintha egy másik bolygóról érkezett volna, a nő nem is vette észre, hogy még mindig ott áll az ágyánál.

– Nem, köszönöm. Egyedül kell végigcsinálnom. Az élet egyik legmeghatározóbb pillanatát egyedül szeretném megélni – mondta a nő a másodikon és a nő a harmadikon, és az órák óta tartó gyötrelmet által megkínzott arcokat megszépítette a boldog várakozás.

A második emeleten a reggeli műszak nővérei fásultan cserélgették az ágyneműket a megüresedett ágyakon.

– Úgy látszik, az éjjel mind megszült. Még ez a kis szöke is! Isten a tudóm, még sosem láttam senkit, aki ilyen méltósággal készült volna a gyerekszülésre!

A harmadik emeleten a reggeli műszak nővérei fásultan cserélgették az ágyneműket a megüresedett ágyakon.

– Úgy látszik, az éjjel mind elment. Még ez az aprócska ősz néni is! Isten a tudóm, sosem láttam senkit, aki ilyen méltósággal készült volna a halálra.

VÖRÖS ISTVÁN

XXXIX. ZSOLTÁR

1. Új utakat járok , és új idők jönnek. Én nem változtam, csak a világ. Most megint olyan, mint az eggyel ezelőtti változás előtt.

2. Nosza, vigyázok utaimra, de az utak nem vigyáznak rám. Nem zabolázom meg szájamat, hadd mondja, ha neki jó. Nem akar a gyávaságom miatt szégyenkezni, és ez nekem is jó, még ha a balhét én viszem is el.

3. Új időket járok és új utak jönnek. A két dolog nem függ össze egymással, de azért összekeveredik. Ha összefüggne, nem keveredhetne.

4. Csak ami azonos, különbözhet igazán, és aki szökni akar ez elől, azt a végleges különbözővé válás utoléri és le hagyja, mint lázadó Akhilleusz a teknőcöt, vagy a sínbe tett lábú kutyát.

5. Megfeneklettem a jóban és megrémültem: Ez ugye még nem a vég? Azt mutasd meg, Uram, Te milyen mulandó vagy! És milyen halandó? A végítélet rád is vonatkozik? Ugye, Te nem állsz a saját törvényeid felett? De alatt sem? Viszont mögöttük, remélem, igen. És nem lépsz eléjük soha! Ahogy közélük se lósz, vagy lövetsz, gondolom. Te nem volnál nélkülük!

6. Tenyérnyivé tetted napjaidat, elemészted, mint a moly a világ szépségét.

7. A Te jelened kisebb, mint az enyém vagy az övé. Jóformán nincs is múltad. A jövő grammatikája csupa rendhagyó alak: Aligén. Mégsemte. Mindigő.

Üzenet TAMÁSI ÁRON

Született: Farkaslaka,
1897. szeptember 20.

„Tiszta és nagy dolgokhoz csak tiszta és egyenes úton lehet eljutni.”

NOVÁK VALENTIN

Keleti Narcisszosz töredék

Nézem a Vízben
az Ént. Vízből az Én néz
engem... Nézi az
énem a vízént...
Néz a folyóamazon,
míg nézem a vízen
a zen...

VÁCZY ANDRÁS

Tökölés

Béla szellem felébredt.

Körülpislantott. Töksötét. Mi lenne egy koporsóban? Nyújtózni sem lehet... De ha már felébredt, kimegy szétnézni, kapott gellert a gondolat a fejében, fogta magát, ködformációt vett fel, és uszgyi, ki a koporsóból, ki a sírgödörből... Komótosan leparkolt a fejfátövében.

Béla szellem pár száz éve még virgoncan kísértett, hörgött halálilag, velőrázott sikolyilag, vérfagyasztott látványilag, de tettelegességre sohasem vetemedett, erre mérget lehet venni. Idővel viszont ez a redukált szellemső halálunalmas lett, stand by helyezte magát a koporsóban.

Legutóbb úgy, uszelve harminc-negyven evilági évvel ezelőtt ballagott ki, és annyira elérzékenyedett, hogy jeges könnycseppek pattogtak szemgödöréből. Szembesülve giccsesen szentimentális érzékenységgel, romantikára hajló gejségével, elszégyellte magát. Röhögni való a hüppögő szellem. Általában a kollégák, a vámpírok, a zombik, a vérfarkasok, a szörnyek és a többiek munkaköri kötelessége az élők ijesztgetése, minimum a frásztörés, maximum egy-egy élő feltranszírozása és megzabálása. A Bélaféle galamblelkű vándorlélek ritka, mint karón varjú, s egyúttal tökblama a vadtilvilágra.

Megalázó kísértése Halottak napjára esett, mikor is elpityeredett a temetői gyertyalángok csillagfénye, a könnyesen emlékeket idéző, az elhunytakra az elmúlás fájdalommal gondoló élők láttán. Rá ugyan direkt senki gondolt, se baj, a mélabús emlékszimfónia neki is szólt.

Most ott a fejfátövében attól szorongott Béla szellem, hogy megint elérzékenyül, és a kollégák megint agyonfikázzák. Miközben vacillált, a szomszéd sírről vidám gyerekkacaj hasított

nem létező, de annál élesebb fülébe. Odapislantott, hát azok egy narancsszínű gömböt gurigáztak a kőkereszt körül, a gömb belülről világított és vigyorgott. – Baromi jó tököt csináltunk! Vágod? Happy Halloween! – kurjantotta az egyik csemete, a felnőttek meg elnézően somolyogtak. Persze bóklásztak ráncredős élők (a sír felé), volt virág és gyertya, de ez a tökbuli felizzította, aztán kiverte Béla szellemmel az olvadó biztosítékot. – Álljon meg a fáklásmenet! – hörgött egy rendeset, és esze ágában sem volt hüppögni, viszont halálilan ideges és dühös lett.

Nem tudott mit kezdeni ekkora alázással.

Szellemgyalázó ízével... Heloweennel. Hogy a bánatban nyomul ide Halottak napján, rágott be Béla szellem. Mert a Mindenszentek rendben van, a III. Gergely pápa még a kísértet-időszámítás szerint is jó régen, a 800-as években hozta be, és az élők azóta is áhítatosan megünneplik. Azt viszont nem tudta Béla szellem, hogy a pogány kelták is megemlékeztek a mindenszentekről, és úgy nevezték: All Hallow's Day.

De, ha tudja, akkor sem érti, mert nem is lehet, hogy az amerikanizált, töklámpás változat mitől fordult ki a csendes emlékűnepből, és lett vidámvásári, röhögés-

es-böfögéses, vicbulivá. Mert Béla szellemet és léttársait hülyére veszik, vagy inkább, semmibe, a töklámpás halloweensektől úgy kószálhatnak a lelkek, mintha nem is lennének, mintha hajdanán nem is éltek volna...

Ezen tököldött Béla szellem, aztán mélységesen szomorú lett, ködformációba minősült, beereszkedett a sírgödörbe, be a koporsóba. Leszedálta háborgó lelkét, s mielőtt örök álomba szenderült volna, bánatosan hörgögte:

– Soha a bűdös életbe ki nem teszem a lelkem innen!

CSIKÓS ATTILA

Transz

A Nagyszínpad kitátotta száját az éjszakára, mint egy csontos, vasakkal kipeckelt állkapocs. Az üvöltés ilyenkor már elmarad, tizenegy óra múlt, Óbudán alszanak. A lázadást meggátolja az önbecsülés, a beilleszkedettek kárpótlása az örökös fájdalomért. A színpad előtt néhány fiatal hevert a letaposott fűvön, mint egy tüntetés sebesültjei, belenyugodva, hogy ma sem véreztek el, bár hajnalig még történhet valami érdekes.

A meredek rámpán, mely a színpad hátsó részében állt, az egyik melós legurította az utolsó elszállítandó konténert a kamionokhoz, majd hátát nekivetette a nappali forróságtól szinte még mindig tüzes fémcsöveknek, elővette az öngyújtóját meg a cigijét, de nem gyújtott rá, csak a lánggal szórakozott, meggyújtotta, eloltotta, mintha üzenne valakinek. A sofőr biccentett, beindította a motort. A biztonságiak kinyitották neki a kordonokat. Néhányan megpróbáltak benézni a zenekarok számára beállított lakókocsik felé, de az örök arrébb terelték őket, bár a fekete fóliák, amik úgy lógtak a kerítés tetejéről, mint komor drapériák egy elegáns ravatalozó falán, amúgy is eltakarták a belátást. A kamion lassan kigördült az éjszakába, és imbolyogva továbbhaladt a poros úton. El kell vinni, ami felesleges. A gyerekek rácsaptak a nehéz kocsiszekrényre, összeverődtek harmincan is, üldözték a teherautót, a sofőrnek is bekiabáltak, aztán elunták. Lassan széteszlott a csapat, eltűnedezték a sötét, bokros részeken a Tilos sátor, a Színház vagy a Csónakház felé. Az élet bolond burjánzása ez. Örült gyarapodása a fantáziának. A történes nyirokrendszere. A műszakiak is elindultak már a bázisra, majd megvacsoráznak a menzán, aztán előveszik a rekeszekben hűtött sörük, whiskyt vételeznek, és ledőlnek ők is az üdülő házai között, és lehunyják végre a szemük. Csak az az egy maradt ott, a rámpa vasának dőlve. a felsőtét égen felsejlő csillagokat szemlélve.

Aztán, mintha nem tudna ellenállni, zuhanni kezdett megint felfelé, már ötödik napja minden éjszaka, amióta tudja, hogy vége... Leesik a földről, és fölzuhan a csillagok közé.

Eltette az öngyújtóját. Próbálta visszanyerni a kontrollt az érzései felett.

A nő nem pazarolta az energiáit. Öt nappal ez előtt, miután a Dokkban elfogyasztotta ráksalátáját, átsétált a barátnőivel a fesztivál hajógyári bejáratához, és az egyik biztonsági őr rádióján tudatta vele, hogy bár kell egy hét együttlét, de öt év már túlzás. Ő elköltözik, viszi a gyereket is (talán emlékebe vagy túsznak), vigyázzon magára, mert anynyit mindenképpen megtanult mellette, hogy a fényhidak rettentő magasak, és ezért fokozottan veszélyesek.

Rágyújtott, de valahogy nem esett jól a füst, két slukk után eldobta, aztán lassan elindult a rámpán a keverőállás felé. A hangládák – a zűrzavar pontosan szerkesztett, fegyelmezett hasábjai – tömör, fekete tömbökként álltak elől, feje felett meg ott lógott a sok száz ezüst színű lámpa, mint szájbán a fogak vagy még inkább egy középkori gyalogsági század sisakerdeje, az Altmanok titáni nehézpáncélosai. Leült egy erősítőre és elővette a laposüvegét. Tudta, hogy nem szabad kapkodnia. Az ember harminc felett nem sietheti el. Felesleges. Ivott.

Cefetül érezte magát, mint az a kisgyerek, akit az apja mindennap kiráncigált ide, aztán azonnal elhagyott valahol, valamelyik kocsmánál, ahol berúgott. Az irodán négy napig minden kora délután kiakasztották a kisfiú fotóját „ki látta?” felirattal, s ha ráleltek, már úgy hozták be a programszervezőkhöz, mintha ott lakna, aztán ma reggelre az apja képe is kikerült, mert ő is elveszett valahol... A jó bűdös francba! A szájában kimondhatatlanán olvadt, darabjaira esett mondatok. Szétrágózt felkiáltások és vallomások morzsái az ínyére, a szápadlására tapadva. Az apák nem tehetik meg, hogy felszívódjanak!

Ült ott, mintha szándékosan, mintha várt volna valakit, akivel valami dolga volna még, és mosolygott is, hogy páran a fűvön fekvők közül megilletődve nézik, ahogy iszogat a színpad oldalában. Biztos fontos ember, gondolják magukban, várakozik nyakában a nagyszínpadi belépővel, dedikált turné pólóban, bár ez utóbbi onnan letről biztosan nem volt látható, csak a beavatóttak irigylésre méltó magabiztossága és nyugalma lehetett kivehető, az, hogy ott van, ahová mindenki vágyik, és ami elérhetetlen, mint a Tejút.

Nézte a távoli sátrakat, meredeztek, mint veszők egy befejezetlen mondatban. A tér központozása. Kóvályogtak az emberek, akár a költői képek másodlagos jelentései.

Felállt, az üveget letette a keverőpultra, aztán felnézett a három emelet magas fémszerkezetre. Nem tűnt csábítóbbnak, mint az élete. De legalább nem volt alacsony. Lecsatolta övtáskáját, az üveg mellé helyezte, aztán kipakolta nadrágja oldalzsebeit, a zseblámpát, a fogót, a kombinált kést, a szinte új szigetelőszalag hengert és az ebéd- és vacsorajegyeit sorban odarakta a pult tetejére. Két suhanc felállt a földről és a színpad elejéhez rohantak, angolul üvöltöztek valamit, talán, hogy vigye fel őket is oda, nem értette, már régen nem értett semmit, nem is felelt, csak visszaintegetett, mintha fellépés után volna, mintha zenész volna, mintha tombolna a tömeg.

Aztán odalépett az egyik alumíniumszlophoz, és lerúgta tornacipőjét. Hűvös volt a fekete műanyag. Ahogy mászni kezdett, megmaradt rajta a talpa nyoma. Hamar felért a trégerrekig. Megállt, kihúzta magát, mellét kidomborította, mint egy légtornász a kupolában a trapéz szám előtt. A suhancok odalenn nem hagyták abba, megemelték feléje a sörük, az egyikük csillagszórót gyújtott. Tetszett nekik, amit csinál, és igyekeztek nagyobb csődületet szervezni a mutatvány előtt.

Három emelet magassal könnyebb volt már a teste. Mintha valami taszítaná. Emelné. Lecsapolódott a lelkéből pár mázsányi földközelség, lebegett. Elindult keresztben a világítási híd egyik keskeny merevítő rúdján a színpad felett. Alig érezte, hogy van bármi is a lábai alatt.

Mint Krisztus a vízen, gondolták odalenn. Már vagy húszan voltak, és mind tapsoltak neki. Na, valami ilyesmire vártak eddig. A nagy mutatványra. Valami igazán agyament örültségre. Üvöltöztek és ugráltak örömben, a karjukat lengették felé, és egyre többen és többen jöttek. Nem érdekelt. A fiára gondolt. Az apák nem érdeklődnek, hogy az életükből felszívódjanak... Lassan átért.

A színpad felett, nagyjából az út háromnegyedénél, egy belógó reklám molinót kellett félrehajtania. Előrenyúlt, eltolta maga elől, óvatosan tovább lépett a vason. Lebbent az anyag, aztán visszazuhant. Odalenn a merevítő rúd túlsó végét lesték mindannyian, ahol fel kellett volna bukkannia. De nem került elő. Nem láttak semmit. Semmi sem mozdult. Csak az a molinó csapódott fel a szélben, de mögötte is üresek voltak az állványzat elemei. Az összecsoportosult fiatalokat ez sem döbbsentet-

te meg. Az előre be nem jelentett program nagyszerű meglepetését látták ebben is. Trükk. Krekk. Buli. Nem minden különös, ami nem mindennapi.

Mintha elrepült volna.

A színpadi bejáráshoz közben egy másik kamion érkezett, a holnapi koncert hangszereivel. Föntről megközelítőleg úgy festett, mintha egy nagy felkiáltójelet rajzoltak volna a porba a bejáró elé. Jelek jelentés nélkül. A sofőr kiszállt, rágyújtott, aztán elindult az összeverődött, kiáltozó, tomboló tömeg felé. Bolondok, gondolta, bolondok, még az üres színpadra is odaképzelnék valamit. Felnézett arra, amerre a gyerekek, de csak azt látta, hogy sorban kialszanak a reflektorok. Meg vannak ezek kergülve jó dolgukban, morgott magában, beiszak itt, aztán azt hiszik, ők a Pilátus meg a Credo egy személyben. Pilátusról eszébe jutottak a lakomák, arról meg a saját vacsorája. Talán még nyitva van a konyha, mert a virslit már nagyon unom. Rengő hasa pár gyerkőcnél legalább akkora sikert aratott, mint a fényhídon látott előbbi produkció.

Elhessegette őket maga elől, aztán tovább poroszkált az éjszakában, fekete batyuját hurcolva a vállán. Úgy nézett ki, mint egy hatalmas polip, mely nem ereszti csápjaival, pedig csak egy kopott sporttáska volt, tiszta alsóval és egy nyelet otthoni borral.

A gyerkőcök is kifeküdtek, mint telefonszámok egy jegyzetlapon. Ki össze, ki szét. Csend lett. Sötét.

S a Nagyszínpad összeharapott a sűrű, idegenszerű, nehéz éjszakán.

FALUSSY LILLA

A maga köreiben

Kortárs magyar dráma a színpadon

Arisztophanész korában senki sem kérdőjelezte meg a kortárs színház létjogosultságát. A színház az élet része volt, a múlt, mint mítosz épült be a drámai szövegekbe. Kortárs színházról beszélni, alapvetően korunk jelensége, hiszen a színház mindig is saját korában élt.

Magyarországon, a környező országokhoz, sőt Nyugat-Európához képest is rendkívüli mértékben támogatott a kortárs dráma ügye. Számos fesztivál, ösztöndíjrendszer született éppen azért, hogy kortárs drámai szövegek a színpadra kerülhessenek. Beszélhetünk itt az összetett finanszírozást jelentő Katona József támogatói rendszerről, az Örkeny István drámaírói ösztöndíjról, a kortárs magyar dráma Nyílt Fórumáról, vagy a Deszkáról. Mindegyik finanszírozási rendszer jól működik a maga köreiben, mégis azt mondhatjuk, nagy szakadék tátong a megszületett dráma és annak színpadra kerülése között.

Néhány kivételes esettől eltekintve, a dráma születésének pillanatától kezdve két-három évnek kell eltelnie ahhoz, hogy a mű színpadra kerülhessen, s ez a rövid időszak ma éppen elegendő ahhoz, hogy a szöveg veszítsen aktualitásából. A színházak, főleg a vidéki színházak félnek az anyagi kockázatot jelentő kortárs szövegek színpadra állításától, pedig a nézők alapvetően ki vannak éhezve az újdonságokra.

Lássuk a friss, 2013-mas évadban született „A rögcsei csoda” esetét. Tóth Máté Miklós drámáját a Debreceni Csokonai Színház mutatta be, a nézők lelkesen fogadták az újdonságot, bár a Deszka Fesztivál budapesti közönsége fanyalgott a népies hangvételű mű láttán. Azért tartanám fontosnak kiemelni ezt a drámát, mivel önálló stílust teremtett, ötvözve a komédia és a népszínmű elemeit, leleplezve ezáltal a kis közösségek rosszindulatát, álságosságát, mely kicsiben modellezi a magyar társadalom jelenlegi állapotát. A rendező, Árkosi Árpád, kortárs magyar drámák színpadra állítására specializálódott, mindazonáltal hangsúlyozza, hogy a próbafolyamat során a szöveg legalább ötven százalékát átírták, de ez egészségesnek tekinthető abban az esetben, amikor a szerző is részt vesz a próbafo-

lyamatban. A fesztivál szakmai beszélgetései során többször elhangzott az a nem igazán hízelgő megállapítás, hogy nem létezik kortárs magyar dráma, csak szerzők vannak, minthogy, kis túlzással, nincs magyar társadalom, csak egyének, mivel hiányzik a kapcsolódás.

Valóban nehéz megtalálni a kapcsolódást, nem is annyira a recepcióban, mint inkább a színpadon. Számos tanulmány születik a kortárs magyar drámáról, melyek közül kiemelném Radnóti Zsuzsa „Lázadó dramaturgiák”-ját, amely az ötvenes évektől napjainkig elemzi a kortárs dramaturgiai jelenségeket, különös tekintettel a kapcsolódási pontokra. Mindez a gyakorlatban, a színházi megvalósításban nehezebben kimutatható, mivel nincs koncepció a magyar drámák színpadra állításában, sokkal inkább kampányszerűen, egyes rendezők megszállottságából adódóan, ötletszerűen kerülnek be a színházak repertoárjába a kortárs darabok.

Ennek okai meglehetősen összetettek. Nézzük mindjárt az első szempontot, a kockázat kérdését. 2013-ban is azt mondhatjuk, sokkal nagyobb kockázatot jelent egy kortárs, félig-meddig ismeretlen szerző, mint Shakespeare, ezért az igazgatók a kortárs drámákat a legkisebb színpadra, a stúdiókba számúzik, ennek következménye, hogy valóban kevesebben látják a magyar írók színpadi megnyilvánulásait. Szcenikai megvalósítás tekintetében az előadások szegényesebbek, mivel kisebb a költségvetés, a merész dramaturgiájú, vizuális, autentikus stílust teremtő műveket a kisrealizmus keretei közé szorítják, ezzel aztán sok esetben megfojtják a darab egyediségét. Ha születik is egy-egy sikeres alkotás (mint legutóbb Székely Csaba Bányavakságából, vagy Szálinger Balázs Köztársaságából), a szerző sikersizériája egyedi, a színpadi megvalósításból eredő vizuális újítások nem épülnek egymásra, ezáltal hiányzik egy jelentős fejlődési szakasz

a magyar színházi kultúrából. A kétezres évek második évtizedében még mindig megvalósíthatatlannak tűnik a vizuális: álomjeleneteket, a valóság és képzelet határátlépéseit színpadra álmódó szerző műve.

Magyar drámáknál alapvető fontosságú szempont a nyelv kérdése, azért él ilyen intenzív drámafinanszírozás, hogy magyar nyelven szülessenek színpadi alkotások. Ebből fakad a magyar irodalomban kialakult hagyomány: mi szerint sikeres prózaírókból kell drámaírót nevelni. A következők: töménytelen izgalmas, rendkívüli nyelvi leleménnyel megírt drámai formába öltöztetett szövegek, melyek tökéletesen alkalmatlanok a színpadi megvalósításra, mivel szerzőjük prózaíró, és sok esetben nincs tisztában dramaturgiai alapfogalmakkal, mint konfliktus, viszony, avagy szituáció. A nézők elcsúsznak a magyar irodalom nagyjainak, de sok esetben megrémülnek, mivel azt gondolják: ez a magyar dráma, és soha többet nem mennek el kortárs drámai előadásokra.

Szerencsésnek mondhatjuk magunkat, hiszen él néhány szerző, akik professzionális dramaturgiai képzettségük miatt irodalmi színvonalon építik be társadalmi és egyéni mondanivalójukat alkotásaikba, egyszerűen, akik értik a siker titkát: ők Egressy Zoltán, Hamvai Kornél, Németh Ákos és Tasnádi István.

Darabjaik sikerszeriával futnak, ösztönösen ráéreznek korjelenségekre, sok esetben nyúlnak irodalmi alapanyagokhoz, melyeket a XXI. század köntösébe öltöztetve megszólítják azokat a korosztályokat is, akik korábban be sem tették a lábukat a színházba.

Kevés azonban az olyan mű, mely egyetemes emberi problémát szólaltat meg világszínvonalon, ennek következményeként a kortárs magyar drámák korlátozott számban jutnak országhatárainkon kívülre.

A legkeresettebbek külföldön Örkény, Molnár, Szakonyi és Spiró drámái. A legfiatalabb drámaírói generációból igen kevesen kerülnek külföldi színpadokra, üdítő kivétel Mikó Csaba, „Apa, avagy egy gyilkosság anatómiája” című darabja, amely Németországban rangos díjat nyert. Ezek a modern, rugalmas dramaturgiájú, a rendezőnek szabad teret adó szövegek viszont a magyar színpadra képtelenek beilleszkedni.

Az ambivalens helyzet megoldásának tartanám, ha több fiatal szerző vehetne részt nemzetközi színházi workshopon, ahol külföldi kollégák-

kal közreműködve olyan alkotások jöhetnek létre, amelyek közeledést jelentenek a rangos hagyományokkal rendelkező magyar drámaírás és az európai szcenikai elvárások között. Több rugalmasságot várnék a magyar színházak részéről is a tekintetben, hogy beengedjék falaik közé a kortárs szerzőket, esetenként olyanokat is, akik nem rendelkeznek országos ismertséggel, mivel egy tapasztalt rendező interpretációjában a műveik sikeressé, akár klasszikussá is válhatnak. Korunk nézőjén egészen biztosan nem múlik a magyar dráma sorsa, hiszen a legtöbben újdonságra éhesen térnek be a színházba.

Bp. III., Kiskorona u. 7. Telefon: 250-0288

2013. szeptember 22., vasárnap 19 óra

az Óbudai Társaskör kertjében
Rossz idő esetén a nagyteremben.

KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG NAPJAI

A KORONATANÚ

Kálloy Molnár Péter
és Szabó Zoltán Attila filmje

„Délben jött a tömeg vagy csoportok ebédelni. Több szintje volt a kávéháznak, lent a lépcső alján volt a „mélyvíz”, hét lépésre a konyhától, ott dült a menü, ami egy pengő kilencvenbe került. A menü levesből állt, azt, ha az ember három kenyérral ette, félig már jól is lakott...”

Forrás: hetek.hu

Hetényi Károly élete kész kalandfilm. Egy árvaházból kilépve lett a New York Palota inasa. A Nyugat koronatanúja megjárta az orosz frontot, dolgozott malomban, volt keszonos és menthetetlenül szerelmes. A kilencven éves Karcsi bácsi titkok tudója volt, egy öreg bölcs a 20. századból.

A vetítés után beszélgetés a film alkotóival kávéházi muzsika mellett. A zongoránál: Darvas Ferenc

Ingyenes belépők igényelhetők a Társaskörben. obudaitarsaskor.hu

A Citibank a kortárs irodalom elkötelezett támogatója

Marcus Aurelius szerint „az értelmes lény akkor halad a maga útján, ha képzeleti nem csalékonyak és zavarosak, ha törekvéseit csak közhasznú cselekedetekre irányítja”. A Citibank érdekelt abban, hogy a modern Európában a közhasznú cselekedeteknek, az értékteremtésnek megfelelő súlya legyen, s a maga eszközeivel támogatja azokat a kezdeményezéseket, amelyek hitelesek, és képes eligazítani a fiatalokat a globalizmus korában.

– Hosszú távon gondolkodunk, építkezünk – erősíti meg a Nyugat Plusznak Yalcinkaja Veronika, a Citibank közép-európai lakossági bankjának marketing igazgatója. – A kultúra, a kortárs irodalom elkötelezett hívei vagyunk, s mint világbank igyekszünk egyszerre támogatni a nemzetközi értékteremtő kezdeményezéseket és azokat a helyi műhelyeket, ahol egy-egy nemzet önértékelése szempontjából is fontos, progresszív munka zajlik.

– Úgy érzem – fűzi hozzá a marketing igazgató –, hogy napjainkban az iskola nem tölti be azt a szerepet, amelyet korábban, ezért az értékek átmentését másoknak, akár egy olyan pénzintézetnek is, mint amilyen a miénk, kell föl vállalnia.

Érzékelhető, hogy ügyfeleink is szívesen veszik e törekvésünket. A Citibank az állandó keresettel rendelkező emberek és a fiatalok pénzintézete; főként azok fordulnak hozzánk, akik megtakarításokkal rendelkeznek, s akik felelősen gondolkodnak, akik az egy életen át tanulás elvét követik. A fiatalok egyre inkább elfordulnak a tartalmatlan szórakozási formáktól, s keresik az újat, az értékeset. Ezért is jó üzenet, amikor a Magyar Nemzeti Galéria kiállításait – például a Munkácsy-trilógia bemutatását – támogatjuk, vagy amikor olyan produkciók mögé állunk, mint amilyen az István, a király újrafogalmazása volt. Büszkék vagyunk arra is, hogy a Madách Musical Tánciskola balett-kurzusát segítjük, vagy lehetővé teszünk olyan zenei fúziókat, egymásra találásokat, mint amilyen Caramel és a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekaráé volt.

Itthon is muszáj hangsúlyozni, hogy a kultúra fontos, hogy egy ember számára olyasvalami, mint a levegővétel! Az Újnyugat Irodalmi Körrel való együttműködésünk sem a véletlen műve tehát, hiszen a legendás Nyugat újraértelmezése, egy hagyomány továbbgondolása, az eredeti gondolat új értékekkel való megerősítése és a fiatal szerzők, a tehetségek bevonása mindebbe, olyan erőfeszítés, amely a Citibank érték-elvű stratégiájába beleillik.

ILYENEK VOLTUNK...

(2013. augusztus 29. – Margitsziget / WnDrLnd romkocsmá. Nyugat Itthon-est)

A képen (balról jobbra) : a Maszkura és a Tücsökraj zenészei, Fullajtár Andrea, a Katona József Színház Jászai-díjas művésznője, Szabó Zoltán Attila és Tépő Donát író, Kertész Csaba gitárművész. Elöl Csikós Attila, író, még elébb: a bábuserég. A háttérben: Dóka Attila és Dóka Péter zenész, akik – egyebek közt – Zalán Tibor Hévízi dalát (Nyugat Ma I/1.) is feldolgozták már.

A black and white photograph of four business professionals (two men and two women) in a well-lit, ornate hallway. They are dressed in business attire and appear to be in a conversation. The hallway has a checkered floor and large windows with curtains.

Citigold

Egy beszélgetés még több lehetőséget tárhat elénk.

Ismerje meg az Ön igényeinek leginkább megfelelő **vagyonkezelési stratégiát**. Mindez az első Citigold beszélgetéssel kezdődik.

www.citigold.hu | 06 80 46 53 24

A close-up photograph of a person's hand holding a tablet. The tablet screen displays the digital edition of the Nyugatplusz newspaper, featuring a portrait of a man and various headlines.

 DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Ovassa
a Nyugat Plusz
digitális
változatát!

WWW.DIGITALSTAND.HU

*„A madárnak s a melegnek szárnya van és szabadsága,
az embernek pedig egyetlen szülőföldje és sok kötelessége”*

Tamási Áron

MISKE EMŐ AJÁNDÉKA A NYUGAT PLUSZ OLVASÓINAK!

A MŰ CÍME: PRINCÍPIUMOK.

„Mindig az autentikus formát keresem, amivel a szó művészete elmélyültebben átadható, s mivel magam is mindent régóta képen látok, használom ehhez a számomra otthonos világot, a festést. Szétesett világunkban a kapcsolódást kutatom, tanítom...” – vallja a művész.

újnyugat
IRODALMI KÖR